

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Egy szürke törvényről.

Budapest, november 12.

(s.) A képviselőház mult heti vitáinak volt egy epizódja, amely szinte észrevétlenül maradt, holott érdemes lett volna arra, hogy szélesebb körökben is melegebb érdeklődéssel forduljanak felé. A népszámlálásról szóló törvényjavaslat tárgyalása volt ez az epizód. Ugy siklott át rajta a Ház és a közvélemény, mintha egy felőrai figyelmet sem érdemelne az államnak és a számadása, amelylyel meg akarja állapítani, hogy tíz év alatt mennyit gyarapodtunk emberanyagban, mennyit nőtt a kulturális, a gazdasági, a társadalmi, a nemzeti erőnk? Pedig, ha minden országra nézve fontos ez a számadó munka, sokszorosan fontos reánk nézve, akiknek a mi különleges viszonyaink között nemcsak az emberanyag számbavételét jelenti a népszámlálás, hanem annak a földterítését is, hogy hány magyar lélekkel gyarapodtunk a legutóbbi összeírás óta.

A nemzeti erőgyarapodás szempontjából bizony nem aggodalom nélkül várjuk, hogy mit fognak mondani azok a numerusok, amelyeket a népszámlálók január elsejétől tízedikéig feljegyeznek, s amelyeket tudós statisztikusok majd feldolgoznak. Félünk, hogy a magyarság hódítása nemcsak meg nem haladja azt az arányt, amelyben a népesség szaporodott, hanem még mögötte is marad. És ha az általános szaporodás is elég szomorú mértékben marad mögötte annak az eredménynek, amely kívánatos volna, félünk, hogy a magyarság erősödése közel fog állni ahhoz a határhoz, amely már deficitet jelent.

Akármi legyen is az eredmény, a fődolog az, hogy tisztán lássuk. És ebben a részben a javaslat is biztató, de Hegedüs

Sándor kereskedelmi miniszter beszéde, amelylyel a javaslatot beajánlotta, még inkább meggyőzött bennünket arról, hogy a népszámlálás tervezetét, irányítását erős államférfiúi érzék, éber lelkiismeret és magasabb szempontokra való törekvés sugallja.

Maga a törvényjavaslat is nagyon lényeges eltéréseket mutat az előbbeni népszámlálások törvényeitől. Ezeket az eltéréseket, amint a miniszter is kiemelte, szociálpolitikai célok magyarázzák. És ez az, amit ezuttal, mint a javaslat legnagyobb érdemét, kiemelni akarunk. Nagy haladást, értékes tartalommal való jelentékeny meggyarapodást látunk a javaslatnak abban a részében, amely a foglalkozások statisztikáját s ebben különösen a kisipar viszonyainak összeírását rendeli el. Akármi legyen is az összeírás eredménye — és bizony ismétljük, erre nézve egyáltalán nem vagyunk rózsás várakozásokkal telve — egyet már most is előrelátunk és ez erős megnyugvásunk a mi aggodalmaink és balsejtelmek között. Azt látjuk ugyanis, hogy a kereskedelemügyi miniszter, mint minden kormányzati intézkedését, a népszámlálás aktusát is szolgálatába kívánja állítani az ő erőteljes és lendületes közgazdasági politikájának. Ennek a közgazdasági politikának az a kiinduló pontja, hogy fel akarja deríteni a mi mostani állapotainkat a maguk valóságában, minden szépítésnek, minden önámításnak kiirtásával. Ismerjünk meg mindent, tudjuk, mink van, mink lehetne, ami nincs, mire van még szükségünk, mi a főlősegünk; mit mulasztottunk és mit tettünk rosszul, vagy főlősegesen? Ha hiba van az alapozásban, ki kell javítanunk; ha az egész alap rossz, alapozzunk újra. De mindenesetre teremtsünk egy szilárd, megbízható, egészséges alapot, mielőtt tovább építenénk. Ezek az irány-

elvek domborodnak ki Hegedüs Sándor eddigi politikájából, különösen iparpolitikájából, amelynek jóformán legelső lépése a *gyáripari statisztika* volt, amely most van készülében. Ezt a nagyfontosságú adatgyűjtést kiegészíti most a kisiparra vonatkozó adatok összeírásával, amelyet nagyon szerencsésen illesztett bele az általános népszámlálás műveletébe.

Ezt az újítást mi nagyon sokra becsüljük és a következmények remélhetőleg meg fogják mutatni, hogy nem becsültük túl. A foglalkozások statisztikája a magyar szociálpolitikai tanulságaival nagyon értékes része lesz a népszámlálás adatainak, de különösen az iparstatisztikát nézzük olyan jelentékeny újításnak, amely ezt a törvényt minden eddigi hasonló törvényünk fölé fogja emelni. És ezt a részletet, amely első szempillantásra talán nem látszik akkora jelentőségűnek, a mekkorának mi nézzük, minden egyébtől eltekintve, azért is ki akartuk emelni, mert meglehetősen jellemző és nagyon rávall a szerzőjére. Ott, abban a nagy, komoly házbán, tul a budai lánchídfőn, egy bátor, erős és magyar szellem vert tanyát. Ezt a szellemet, amely *magyar ipart* akar teremteni minden áron, minden akadály, minden indolencia, minden elfogultság és minden osztrák agyarkodás ellenére: ezt látjuk mi jelentkezni annak a szürke törvénynek a szürke és igénytelen paragrafusai közt is. Ott van ez a szellem mindenben, ami félév óta kikerült onnan, a Hegedüs Sándor miniszteriumából. És látjuk egyebütt is a kormányzat és a közelet legkülönfélébb területein. És minden egyéb mellett már ez a mindenütt jelenvalósága is nagy respektust követel.

REGÉNY.

Λ verebek.

— REGÉNY. —

Irtá: KABOS EDE.

És egyszerre csak ezer forintot nyert és az újságok úgy hozták a képét, mintha valami nagy ember volna. Akkor Angélnak szánták és úgy képzelték, hogy no ennek a fiúnak felvitte az isten a dolgát. Élég nagyot ugrott, már úgy kell hozzá felnézni a magasba. De még látták, ha magosan is. Aztán elköltözött a bérkaszárnnyából s a szigetre ment nyaralni, mint valami milliomos. Eltűnt a szemük elől s a kapu alól már nem láthatták. Csak úgy véletlenül haltottak hírt róla, hogy valami vöröshaju asszonnyal van dolga és nem igen vágyódik vissza a bérkaszárnnyába. Ezért megharagudtak rá a kapu alatt és azt mondták: az ördög mereszti tovább a nyakát, hogy mindig azt lesse, milyen magasra tetszik az ifjunak szállani. Most meg már egy grófnak a vendége és képviselő is lesz! Hát legyen. Elvégre a kapu alatt nem dugják be az emberek a fülüket, hogy semmit se halljanak a világból, de nem is olyan bolondok, hogy mindig csak azt lessék, merre jár most az a háládatlan teremtes, aki valamikor itt volt közöttük a kapu alatt. Egy bizonyos fokon tul egyszerűen megszűnik a kapualjának érdeklődése. Mig láthatta Szaplonezayt, érdekelte az emelkedése. Aztán haragudott rá, mert úgy szállt el, hogy vissza se nézett. Azt gondolta róla a kapu alja, hogy háládatlan teremtes. De most már olyan magosan jár, hogy a kapu alól rá sem ismernek. Már nem csudálko-

nak. Az már mindig csak emelkedni fog és mit tudhatják a kapu alatt, hogy mi lesz még belőle? Most képviselő, jövőre talán király lesz. Mit lehessen tudni? Hisz ez ugys csak mese. Talán nem is ember az a Szaplonezay, hanem az elátkozott királyfi, akinek egy darabig rongyokban kellett járnia.

Csak Wéber néni nem győzte csudálkozással.

— Ha meggondolom, hogy a kávéházban lakott és nem tudta kifizetni a bért sem! És amikor a cipője volt rongyos, a harisnyáját foltozta — tintával! És az asztalonnál vacsorált! Leányok, én alig tudom elhinni!

Mégis csak el kellett hinnie. Mikor dolga volt a lakásban s akaratlanul is figyelt a Korniss szavaira, ahogy a végégy már számításába is vonta az ő befolyásos képviselő-barájt, aki megjelenésével dísz és jelentőséget fog adni az egyszerű tanár szalonjának: Wéber néni lassankint bele-törődött a dologba s már azt is el tudta képzelni, hogy találkozni fog Szaplonezayval. Hiszen járt fog az Angéla házába, az bizonyos. És aztán Wéber néni megjegyezte magának, hogy Korniss most is csak ugye meglegeti a képviselő urat, hogy „majd kijárja azt nekem Adám” vagy „ba megkerem Adámot.” Ez a bizalmas meglegetés megnyugtatta a házmesternét, hogy azért mégsem változott meg a világ, ha Szaplonezayt meg is választják képviselőnek. És elvégre, ha Szaplonezay képviselő lesz is, de Korniss se az a rongyos diák már, aki az antikváriustól hozta a pénzt, amelyiken ebédelni akart. Az egyik képviselő, de a másik is tanár. S az is valami.

Meg is mondta másnap Wéber néni a kapu alatt:

— Hát az esküvőre persze nem jöhet el, de majd ellátogat hozzájuk, ha visszajönnek a nászutról.

A nászut! Alig mertek rá gondolni a lá-

nyok. Nekik az a szép mese, amelyben Angéla fehér ruhában lobog a Korniss oldalán, a templom kapujánál el is végződött. Alig volt nap, hogy a bérkaszárnny asszonyai le ne szólták volna a lányokat: „bárscak már elvinnék azt a házmesterkisasszonyt, mert addig nem lesz ebben a házbán rend!” — de a Wéber néni udvara nem törődött a szidással és minden este hűsögesen leszkótt a kapu alá. Mindig volt valami új látnivaló, valami új tudnivaló. De mindenből csak annyi érdekelte a leányokat, amennyi az esküvőre tartozott. Az a kis zománcos női óra, amelyikkel Korniss az utolsó napon lepte meg Angélat, el tudta lágyítani a leányokat. De hogy Korniss már lakást is vett az iskolája szomszédságában, voltaképpen nem is érdekelte őket. Hiszen az már nem mese. Lakni csak kell valahol. Ellenben azok az édes, izgatató hírek, hogy meg vannak rendelve a fiakkerek, hogy az egész szinatanoda eljön az esküvőre, hogy a végégy íróbarátai valami tréfás alkalmi újságot csináltak a lakodalomra és száz ilyen bolondos részlet, ami nem terjed tul az esküvőn: lázba tudta hozni a Wéber néni udvarát. Izgatottan, égő orcával jártak a leányok és napközben is kiálltak már a gangra, hogy lássanak valamit a kapu alatt folyó készülődésekből. Egymásnak vitték a híreket. Az egyik meglátott az emeletről egy csomó cilindert és már futott a hiral, a szomszédba, hogy látogatók jöttek a jegyesekhez; a másik megismerte a kapu alatt azt a fésülő asszonyt, aki a második emeleti hivatalnoknő fejét szokta rendbehozni s már vitte a hírt a lányoknak, hogy Angélat frizírozná fogja az esküvőre fésülni. De keresték, sőt tudták őket a jelentőségét mindennek, amit a kapu alól meglátáltak.

(Folytatása következik.)

BELFÖLD.

Az aranyháború. Bécsből táviratozzák, hogy Széll Kálmán miniszterelnök ma hosszabb kihallgatásán fogadta Kautz Gyula bankormányozót. Kétségtelen, hogy Kautz e látogatása az ismert bécsi „manőver”-rel van összefüggésben. Egyébként, mint felhivatalosan jelentik, a magyar kormány az Osztrák-Magyar Banknál való aranyletételt egyelőre a maga részéről is felfüggesztette.

A kvótatárgyalások.

Budapest, november 12.

A bécsi kvótatárgyalásoknak végük szakadt és mint az állig begombolkozó felhivatalos jelentések is elárulják, a végleges megegyezésre irányult legújabb kísérletek is eredménytelenek maradtak. Az osztrák és magyar álláspont közt fennálló ellentéteket sem az újabb számítási módszerek, sem a magyar küldöttek kompromisszum-javaslatai nem tudták áthidalni, bár szemmel látható volt mind a két részről az a törekvés, hogy az évek óta napirenden lévő kényes kérdés a két kormány és a korona beavatkozása nélkül oldassék meg. Budapesti politikai körökben azonban még most sem tekintik befejezettnek a kvótabizottságok misszióját és remélik, hogy az osztrák kvótabizottság tagjai elfogadják majd magyar kollegáik meghívását a tárgyalások folytatására. Ez esetben a két küldöttség a jövő csütörtökön Budapesten ülne össze, ahol megtörténne az utolsó közös ülés. Az eddigiekből következtetve, alig hihető, hogy a két küldöttség közös megállapodásra jusson, de meglehet, hogy a jövő heti tárgyalások alatt az eddig elért közeledés oly mérvet ölt, amely után lényegesen megkönnyitné a két kormány közötti megegyezést: a kvótakérdés végleges lebonyolítását.

A tárgyalások utolsó napjáról a felhivatalos Budapesti Tudósítónak ezeket táviratozzák Bécsből:

A két kvótaküldöttség hetes albizottságai a mai nap folyamán ismételen érkekeztek egymással. Első összejövetelük délelőtt 11 órakor volt, amely alkalommal a magyar hetes albizottság tegnap kapott utasításai alapján megtette kijelentéseit és megjelölte az osztrák albizottságnak esetleges számszerű előterjesztésével szemben a maga álláspontját. E kijelentések alapján vita fejlődött. Az osztrák kvótaküldöttség hetes albizottsága azután egy számszerű előterjesztésben föltételeken megjelölte azt a határt, ameddig elmenne az esetre, ha a magyar bizottság ez előterjesztést hajlandó lenne elfogadni. A magyar bizottság ez előterjesztést ad referendum vette és erről a magyar kvótaküldöttség déli 12¹/₂ órakor tartott teljes ülésén jelentést tett.

A küldöttség erre megállapította azt az utasítást, amely a magyar albizottság által a két tárgyalóbizottságnak délután 4 órára kitűzött közös értekezletén követendő eljárás alapjául szolgált.

A magyar kvótaküldöttség 2 órakor az osztrák küldöttség vendége volt villásreggelin, amelyet az urakháza egy bizottsági termében szolgáltak fel s amelyen mindkét miniszterelnök, valamint a két pénzügyminiszter is részt vett. Az asztalfőn mint háziúr gróf Schönborn, az osztrák kvótaküldöttség elnöke ült, jobbján Széll Kálmán miniszterelnök, balján pedig gróf Csáky Albin, a magyar kvótaküldöttség helyettes elnöke foglalt helyet. Tízsa Kálmán, a küldöttség elnöke, még az első délutáni vonattal Budapestre utazott vissza, mert a holnap Debrecenben tartandó ref. egyházkerületi gyűlésen, mint főgonnok, elnökölni fog. Ez utazását különben már Bécsbe menetele előtt határozta el. — Délután 6 órakor ismét összedült a magyar küldöttség plénuma gróf Csáky Albin elnökelete alatt, hogy hetes-bizottságának jelentését átvegye.

E jelentés alapján felkéri a küldöttség a miniszterelnököt, hogy az osztrák kabinet feje útján intézze az osztrák küldöttség elnökéhez azt a kérdést, vajjon az osztrák küldöttség nem volna-e hajlandó azt a javaslatot, amelyet a két hetes albizottságnak délután tartott közös értekezletén magyar részről tettek és amelyet azóta a magyar küldöttség plénuma is magáénak vallott, újabb megfontolás tárgyává tenni és annak megvitatása céljából újabb tanácskozásra ülni össze a magyar küldöttséggel. E célból az osztrák küldöttség jövő csütörtökre Budapestre várának. A választ az osztrák miniszterelnök útján Budapestre kéri, mert a küldöttség tagjai a magyar miniszterekkel együtt ma este és a holnapi délelőtt folyamán Budapestre utaznak vissza.

A két miniszterelnök és a pénzügyminiszterek a mai nap folyamán ismételen érintkezésbe léptek egymással.

Bécs, november 12.

A két kvóta-küldöttség hetes bizottságai ma két ülést tartottak. A tárgyalások nagyon behatároltak voltak, de végleges eredményre nem vezettek. A magyar kvótaküldöttség plénümának határozatát a holnapi nap folyamán közlik az osztrák küldöttséggel.

Bécs, november 12.

Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és a kvótaküldöttség tagjai holnap reggel Budapestre utaznak. Tízsa Kálmán, a magyar kvótaküldöttség elnöke, amint már a küldöttség Budapesten tartott alakuló ülésén bejelentette, ma este Debrecenbe utazott, hogy az evangélikus egyház konventjén elnököljön. A magyar kvótaküldöttség ma este tartott teljes ülésén gróf Csáky Albin elnökölt. (M. T. I.)

*

Az osztrák kvóta-bizottság tegnapi ülésén a hetes bizottság beszámolt a magyar hetes bizottsággal folytatott tárgyalásainak eredményéről. E közös értekezleten az osztrákok a kvóta-külsőt 38 : 62-ben, míg a magyarok 32 : 68-ban ajánlották föl. A tanácskozás folyamán a magyar megbízottak haifandóknak mutatkoztak az általuk felajánlott 32%-ot még egy százaléknak törtszámmal fölemelve, mire az osztrákok kijelentették, hogy ők viszonzásul belenyugodnának abba, ha az általuk javaslatba hozott 38%-os magyar kvóta ugyanekkora törtszámmal leszállítanék. Az osztrák kvótaküldöttség az albizottság e jelentését tudomásul vette és utasította az albizottságot, hogy semmi esetre se engedjenek a 38 százaléknál többet, mint a mennyivel a magyarok a már felajánlott 32 százalékot emelik. Magyar részről ismételen fölvetették azt a kérdést, vajjon a 35 százalékos magyar kvóta-e az, a melybe az osztrák küldöttség bele tudna nyugodni, mire az osztrákok valamennyien odavilátoztak, hogy ők nagyobb kvótát kívánnak Magyarországtól. Erre a magyar küldöttség felkérték az osztrák hetes bizottságot, hogy a magyarok által felajánlott konkrét kvótaszámmal szemben jelentésük be ők is a fix kvótaszámot, ami, mint Bécsből jelentik, a két hetes bizottság mai közös értekezletén meg is történt.

*

A függetlenségi párt részéről közlik: Kossuth Ferenc, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnöke a párt minden egyes tagjához felhívást intézte, hogy a kvótakerésben a párt, ha esetleg emelésről lenne szó, erőlyesen ellentálljon. A Kossuth-párt e küzdelmet hazafias kötelességének tekinti és ezért ez ügyben e hónap 16-ikán délután 5 órakor Kossuth Ferenc elnökelete mellett értekezletet tart, amelyen való megjelenésre a párt összes tagjait felszólítja az előlétségre.

Az alföldi műút felavatása.

Félegyháza, november 12.

Öt évi nagyszabású munkának eredményeképpen ma ment végbe az alföldi transzverzális műtnak zárkőünnepélye. Az ünnepély teljesen méltó volt a létesült nagy műhöz, amelynek az Alföld egy nagy részére nézve gazdasági és forgalmi tekintetben rendkívül nagy jelentősége van. E jelentőséget méltányolva résztvett az ünnepélyen Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter is, kinek meghívására előtt Lukács Béla országgyűlési képviselő, a nagy ut kezdeményezője is, résztvettek benne az ut által a szert varmegyék kiküldöttjei, több országgyűlési képviselő, továbbá Félegyháza város és környékének lakossága rendkívül nagy számban.

Hegedűs Sándor kereskedelemi miniszter reggeli 8¹/₂ órakor utazott el Budapestről a szegedi gyorsvonattal. Kíséretében voltak: Lukács Béla és Holló Lajos országgyűlési képviselők, Csörgeő Gyula államtitkár, Reviczky Konrád és Landau Gusztáv miniszteri tanácsosok, Vértessy Kálmán osztálytanácsos, Hartig és Kuklay műszaki tanácsosok, Hollán Sándor miniszteri titkár, továbbá: Beniczky Ferenc és Lukács György főispánok, Beniczky Lajos alispán, Fazekas főjegyző, Décsy Lajos máv. üzletvezető, Kemény Kálmán tiszteletbeli főjegyző, Csopó Lóránt főszolgabíró stb. Cegléden Lippich Gusztáv főispán, Bagossy alispán, Kovács Lajos műszaki tanácsos és dr. Kury Albert tb. főjegyző, Keoskeménen pedig Nagy Mihály országgyűlési képviselő, Kada Elek polgármester és Darányi Ferenc csatlakoztak a társasághoz, amely délelőtti feltüzengő óra után érkezett Félegyházára. A pályaudvaron, amely ez alkalomra gazdagon fel volt lobbogva, nagyszámú közönség várta a minisztert, akit a köcsiből való kiszállaskor lelkes éljenzéssel fogadtak. A város nevében dr. Szerlemhegyi Károly polgármester üdvözölte a minisztert, a város

mély háláját tolmácsolva a látogatásért. Hegedűs miniszter válaszában megköszönve a szives üdvözletet, kijelentette, hogy bár ünnepre jött ide, azt óhajlja, hogy e nap a munka napja legyen. Azért a helyett, hogy izéreteket tegyen, kéri, hogy minél többet beszéljen neki, tarják fel kívánságait s igényeiket, hogy azokat megismerve, módjában legyen azoknak — amennyiben teheti — meg is felelni.

Leikes éljenzés követte e szavakat, mire a miniszter kíséretével, melyhez az állomáson Vadnay Andor főispán, Csathó oszongrádmegyei és Fáyry békésmegeyi alispán is csatlakoztak, kocsihoz szállt. A hosszú kocsisort a szízesen fellobogzóított fűtőcső sorfalat álló nagy közönség lelkes ovációkkal fogadta.

Mindenekelőtt a városházára hajtatott a miniszter, ahol a tranverzális ut tervrajzainak és fényképeinek bemutatása mellett Kuklay és Hartig műszaki tanácsosok szolgáltak részletes magyarázatokkal. Azután bemutatott a miniszternek az építés művezetőit, Baranyay Gyula műszaki tanácsost, Bauer Bódog, Antal Ferenc és Rauek E. Jenő kir. mérnököket, majd Geszner Józsefet és Glaszner Antalt, a kissebesi gránit-kőbánya részvénytársaság elnökét és műszaki igazgatóját, amely társaság teljesítette a kiszállítási és kifuvározási munkákat az utalap-rakás és kavics-elterítési munkával együtt. A miniszter teljes elismerését fejezte ki a végzett munkálatok felé.

A zárkőletélti okmány aláírására került ezután a sor. Az okmányt, melyet Hegedűs miniszter, a jelenvolt képviselők, főispánok, alispánok, a minisztériumi tisztviselők, polgármesterek stb. irtak alá, a levéltárban helyezik el.

A városházáról a társaság a közelben levő piacra, az ünnepély színhelyére ment, a hol ez alkalomra egy drapériával bevont emelvény állítottak fel, mely körül a közönség körben foglalt állást. Az emelvény előtt levő téren tették le a zárkővet.

Az ünnepélyt Csörgeő Gyula államtitkár beszéde vezette be, rámutatva a nagyszabású műút jelentőségére és végül isten áldását kérte arra.

Azután Holló Lajos országgyűlési képviselő az Alföld népe nevében üdvözölte a minisztert. Köszönetet mondott mindazoknak, akik az áldásos munkában részt vettek s így végzte beszédét:

Nem a milliók tehetése ereje, nem a fegyverek erőereje az, ami megteremti egy nemzet nagyságának és biztonságának. Lám, Angliának területe kisebb, mint Magyarorszáé és ime, Anglia az egész világra kiterjeszti hatalmát, a tudatlan és műveletlen népek száz és száz millióit tartja uralma alatt, pedig katonája tizedrésznyi is alig van, mint Magyarországnak. Ami hódít: az a kultúra, az a tudomány, az a jólét. Emeljétek a magyar faj kulturáját, gyarapítsátok gazdasági jólétét és akkor ne féljétek, nemcsak ezt a földet, ezt az országot tarthatjátok meg magyarnak, de a magyar faj kulturájával és gazdagságával akár tízszer annyi területen és tízszer annyi népességen is erőt, méltóságot és nemzeti uralmat vagytok képesek kifejteni. De nekünk csak a mi földünk, a mi hazánk megtartása a célunk, azt akarjuk utólag meghódítani a magyarság számára, meghódítani nem a fegyver erejével, de a műveltség varázsával, a jólét bilincseivel, a szabadság erejével. Ehhez a hódító munkához az ut Alföldön keresztül vezet! Innen kell, hogy kisugározzék a periferia legszűkebb pontjaira a hazaszeret fénye és melegé, és a magyar műveltség és nemzeti jólét igaz, örök, soha el nem téphető összekötő ereje. Nagyméltóságod megjelenése záloga annak, hogy ez az eszme immár tért hódított a nemzet közléleményében és kormányzó faktorián, és azért hálával és reménnyel elelve üdvözöljük nagyméltóságodat az Alföld e városában. Kísérje áldás üdvös működését!

Az élénk tetszéssel és éljenzéssel kísért beszédre Hegedűs Sándor kereskedelemi miniszter következőleg válaszolt:

Tisztelt uraim! Örömmel jöttem az Alföldre és annak e szép városába. Azért hívtak ide, hogy zárkővet tegyek le. Ez nem zárkő, hanem egy kiindulási pont, nem egy művet fejeztünk be, hanem egy műnek kezdetét vagyunk. (Leikes éljenzés.) Ez a kö forduló pont is, amely az Alföldnek utárlózatában és nemzetgazdasági életében jelentékeny változást kell, hogy előidézzon, mert mint amikor a kátyuban, a sárban elakad a kocsi, az a legborzasztóbb átok az ember tevékenységi képességére. Akkor először kénytelen az ember magát átengedni a tehetetlenségnek. Amint az emberek hozzá vannak szokva ahhoz, hogy nem tudják, mikor, hova érkeznek meg, hogy saját erejükben hiában bíznak, annak egy haszonatlan sár is ráot képes vetni, amint a család nem tudja, hogy mikor látja a családát, amikor a munkás, a gazda, az iparos nem számíthatja ki, hogy hova mikor érkezik: akkor lehetetlen, hogy rendszeres tevékenység és szorgalom fejlődjen ki, akkor lehetetlen, hogy az emberi akaratot fokozódjék és érvényesüljön mindenütt, ahol érvényesülnie kell. Pedig az akarat az, amely a nemzetek erejét és felvirágosását biztosítja és az akaratotól a minute kell érvényesülnie, amikor kiszámítottuk, akkor ott kell lennie, úgy kell bekövetkeznie, és minden akadály, mely ennek útjában áll, elhárítandó. Erre vannak hivatva a törvényhozás, kormány, hatóságok és egyesek egyaránt, mert a haladás abban áll, hogy utjaink elől a nehezégeket tavolítsuk el.

Ez szellemi és anyagi téren egyaránt egyforma

és ennek következtében azt hiszem, hogy ez a zárkó nemcsak azt jelenti az Alföldre nézve, hogy most már van egy utja, hanem azt jelenti, hogy lesz több utja. Ez a zárkó az Alföldre nézve nemcsak azt jelenti, hogy egy uton jó és biztos a közlekedés, hanem azt is jelenti, hogy a nemzetgazdasági tényezőknél az a szerencsés összeköttetés, amely elvezetett eddig a zárkóig, még fokozottabb mértékben kell, hogy érvényesüljön a jövőben és nem szabad, hogy szüneteljen mindaddig, míg az Alföldnek minden jogosult igénye kielégítve nem lesz. (Lelkes éljen.)

Ez a zárkó jelenti még azt is, hogy nem szükséges, hogy a napi politika elválasszon egymástól, hogy üdvös dolgok cselekedhessünk. Vannak dolgok, ahol nem szabad nézni sem politikai, sem felekezeti, sem nemzetiségi különbségre, ahol az összetett erőt bün lenne össze nem tartani, ahol bün lenne azt nem termékenyíteni és a termékenyítésnek nélkülözhetetlen feltétele a nemzetgazdaságban, hogy a forgalom biztos és gyors legyen. Ennek következtében azt hiszem, hogy ez a zárkó áldást fog hozni az Alföldre, áldást fog hozni a városra különösen, nemcsak azért, mert most egy utat fejezett be, hanem azért is, mert kilátást nyújt oly nemzetgazdasági tevékenységre, amely nemzedékről nemzedékre fokozódik, mindig rendszeres, egyetértő összeműködésre bírja a nemzetet és e vidéknek lakosságát. Ebben a reményben, ennek Líztes tudatában lépek le és fogom ezt a zárkóvet lenni, Istennek nevében, a király dicsőségére, a haza javára, a vidék és a város felvirágzására.

Ezután a miniszter a jelenlévők szünni nem akaró éljenzése és tapsai közt lelépett az emelvénnyről és a szavak kíséretében: „Istennek nevében, a király dicsőségére, a haza javára, a vidék és a város felvirágzására” háromszor ráított a sulykozóval a zárkóre, mire a szép ünnepély Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter és Lukács Béla életétésével véget ért.

Az ünnepély befejeztével a miniszter kíséretével együtt kocsin a transzverzális műt megtekintésére indult. Előbe a csongrádi utszakazon szállott le kocsijáról, ahol Csathó Zsigmond csongrádi alispán üdvözölte a minisztert.

A miniszter válaszában megköszönve az üdvözlést, elhárította magáról a dicsérő szavakat és megígérte, hogy amennyire ereje engedi és amennyiben a törvényhozás pénzt fog rendelkezésre bocsájtani, a tiszai hidat azonnal meg fogja csináltatni. Az Alföldön azonkívül még sok munka vár rá, amelyet örömmel vállal magára, ha tapasztalni fogja a jövőben is azt a közreműködést, amelyet az ut létesítésénél tanúsítottak. Az alispánnak a hosszú miniszterségre vonatkozó kívánságát visszautasítja, mert neki — ugymond — nem hosszú, hanem hasznos miniszterség kell.

A miniszter ezután a transzverzális ut mai szakaszára kocsizott, ahol Beniczky Lajos pestmegyei alispán üdvözölte a minisztert, aki a városházára visszatérve, a törvényhatóságok, a vallásfelekezetek, a honvédség, a szabadelvű gazdakör, a kir. járásbíró, a kir. adóhivatal, a kir. dohánybevéltő hivatal, a kir. posta, az állami tanítóképző, a főgimnázium, a felekezeti és közszéki iskolák, az ipartestület és a kereskedelmi egyesület küldöttségeit fogadta, amelyek mindegyikéhez néhány szíves szót intézett.

Déli fél két órakor Pestvármegye a Kaszinóban fényesen sikerült bankettet adott. Az első felköszöntőt Beniczky Ferenc főispán mondotta a királyra, melyet a jelenlévők állva hallgattak végig. Ezután Beniczky Lajos alispán Pestvármegye, dr. Szerlemhegyi Károly polgármester Felegyháza nevében és Vadnay Andor főispán Csongrádmegye nevében Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert köszöntötték fel, mire Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter emelt szót:

Megbocsátanak, ugymond, hogy a halával késtem. Azt a sok jó kívánságot, sőt dicsőretet, melylyel az iment elhalmoztak, tulajdonképp azonnal meg kellett volna, hogy köszönjem, de előbb le kellett, hogy nyeljem. (Derültség.) mert én egészséges ember akartok maradni (Lelkes éljen.) és az egészséges embernek a sok edesség megart. Igen, a hálát ki akarom fejezni nem szóval, hanem tettekkel. Azt hiszem tehát, szabad arra kérnem mindnyájukat, hogy legyenek egy kis türellemmel.

Nekünk magyaroknak, folytatta ezután a miniszter, minden tanácskozásunknál, tehát a megyegyűlésen, országgyűlésen, közégházánál tulajdonképp nem zóid, hanem fehérré asztalhoz kellene ülni, mert a fehér színnek az az ártatlan természete van, hogy a fehéret összébb hozza és a vizsalyt kiküszöböli. Nekünk magyaroknak pedig ez az idő szerint különösen erre van szükségünk. (Igazi Ugy van!) Nekünk az összetett erőre és munkásságra anyag és erkölcsi teremtésnél nagyobb szükségünk van, minél több vesztély tornyosul körülöttünk és minél rafináltabb azok az eszközök, melyekkel ellenünk küzdenek. (Igaz, ugy van.) Nincs az a túszer, nincs az az ágyúlov és a hettő közt levő minden fegyver, amelyet ellenünk ne fordítanak és ez csak egy nagy nyújt biztosítékot: ha olyan szolidarisak leszünk, mint az a kő, amelyből ezt a művet csináltuk.

Szép szavakban magasztalta ezután a miniszter

a munkát és az Alföld népét anosztrofálva, Felegyháza városát éllette. (Lelkes éljen.)

Fazekas Ágoston, Pest vármegye főjegyzője, meleg szavakban Lukács Bélára, a transzverzális ut létesítésének kezdeményezőjére üritette poharát. Ezután Lukács Béla Hegedüs minisztert éllette. Telles mértékben osztja, ugymond, a kereskedelmi miniszter felfogását, hogy lehetetlen ezt az Alföldet továbbra is bennhagyni abban a sárban, amelyben évszázadokon át volt; a modern közlekedés eszközeit itt is meg kell teremteni és hogy meg lehet teremteni, azt mutatja e mű létrejötte. Meg van győződve, hogy Hegedüs miniszter tettereje és munkássága mellett az Alföld közlekedés tekintetében is méltó helyet fog elfoglalni az ország egészében és hogy a miniszter azon a hiányon, amely közlekedési tekintetben az Alföldön igen sokáig volt érezhető, fokozatosan és lehetőleg gyorsan segíteni fog. (Lelkes éljen.)

Ezután Hegedüs Sándor élénk tetszés és derültesség között a következő szavakat mondotta: „Méltó-tassan megengedni, hogy soron kívül csak annyit mondjak, hogy Magyarországon még nem történt meg az, hogy az előd az utódot közzöntse föl.”

Holló Lajos meg van győződve, hogy a miniszter jelenlétét és beszede mélyebb nyomokat hagy hátra az Alföldön, biztosítja a minisztert, hogy az Alföld népe nem fogja követelni ígéreteinek hirtelen beváltását, az Alföld népe a nagy hazafiakra, a bölcsökre bizza azt, hogy a mit saját belátásuk szerint helyesnek találnak, azt tegyék meg az ország javára. Poharát a mű megalkotásánál közreműködött szakkozegekre üritette (Zajos tetszés és éljen.) Ezután Kada Elek kecskeméti polgármester Felegyháza város felvirágzására, Landau miniszteri tanácsos a transzverzális vasút által érintett községek s városokra, Fáabry Sándor békési alispán Pestvármegye, Lippich Gusztáv Jász-Nagy-Kunszolnokmegye főispánja az együttműködésre, Nagy Mihály képviselő Beniczky Ferenc főispánra és végül Beniczky Ferenc főispán, mint hzigazda Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterre üritette poharát. Fél négy óra volt, amikor a miniszter kíséretével a bankettől távozott. A délután folyamán még a baromfi- és tojás csoporttelepet tekintette meg a miniszter, majd kihajtatott a pályaudvarra, ahonnan öt óra 20 percor visszautazott Budapestre.

HIREK.

Budapest, november 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hir. Nátafalussy Kornél nagyváradi tankerületi főigazgatónak koadjutorrá történt megválasztása alkalmából a nagyváradi középiskolák növendékei fáklásmenetet rendeztek, melyen a tanári kar is résztvett.

— Gróf Cziráky Jánosné emlékezete. A budapesti katolikus kör disztermben ma délelőtt gyász-ünnepély volt, amelyet a budapesti központi öltár-egyesület rendezett megalapítója és 44 éven át elnöke, özevgy gróf Cziráky Jánosné emlékeztérére. Az emléksbeszédet dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök tartotta, s nagy előkelő közönség hallgatta végig. Steiner püspök rövid poitikus emléksbeszéde után a Cziráky-család köszönetét fejezte ki a püspöknek, mire az egybegyűltek szent misére mentek az angol kisasszonyok templomába.

— Kossuth Ferenc balesete. Kossuth Ferenc országgyűlési képviselőt tegnap sajnálatos baleset érte. A József-körút egyik villamos megállójelyén fel akart szállni a villamosra, a kocsij ajtaja azonban véletlenül ugy oda vágódott bal-lábához, hogy combját erősen megszebezte. Kossuth Ferenc nyomban hazament lakására és bár állapota nem veszélyes, mégis kénytelen lesz több napon át ágyban maradni. A mai nap folyamán pártkülönbség nélkül igen számosan keresték fel Kossuth Ferencet lakásán.

— Új társaskör a fővárosban. A belvárosban ma új polgári társaskör alakult: a belvárosi szabadelvű demokrácia kör, amelybe a kerületnek ama független polgárai iratkoztak be, akik sem az igazi liberális-must, sem az igazi demokráciát nem látják érvényesülni a fennálló két belvárosi társaskörben. A mai gyűlésen, mely az „Angol királynő” földszinti termében folyt le, mintegy kétszáz tag jelent meg. Ágoston József orsz. képviselő elfoglalván az elnöki szeket, üdvözöl beszédet mondott.

Ismerette a belvárosi körök történetét és viszonyait, amelyek oly természetűek, hogy ezek mellett szükségessé vált a liberális demokrácia kör megalkotása. Ez a kör még kicsi, de boldogulni fog, ha kitartással küzd a közjóért és minden nemzeti

ügvért. Az éljenzéssel fogadott megrvító után Fejérváry Frigyes titkár felolvasta az alapszabályokat, amelyeket a gyűlés elfogadott. Ezután a választásokat eljétték meg. A tisztikar a következőleg alakult meg, tiszteletbeli elnök báró Podmaniczky Frigyes, elnökök Ágoston József országgyűlési képviselő és Sacellary Mihály miniszteri osztálytanácsos ügyvezető elnök, ügyész dr. Németh Antal, titkár Fejérváry Frigyes, pénztárnok dr. Helibrand János, ellenőr Schlessinger Samu, igazgatók: Berger Lajos, Blum Lipót Lajos, dr. Buncel Alfréd, dr. Bleuer Samu, dr. Özövek Lajos, dr. Friedrich Jenő, Fellner Sándor, Gerenday György, Heckenast Róbert, Herczfeld Frigyes, Hezyei László, Kafka László, Lakos Lajos, Mahler Gusztáv, Néger Adolf, Sacellary György, Törley József, Vass Pál, Ullmann József, Weinwurm Antal, Zsarnay Lajos és 50 tagu választmány.

— Nemzély Artur temetése. A magyar politikai közélet számos képviselőjének, a napisajtó munkásainak, Komárom város és Komárom vármegye értelmiségének mély részvétele mellett helyezett ma örök nyugalomra Nemzély Artur hirlapírót, a mi derek, fejlejtetlen barátunkat szülővárosában, Komáromban. Vasárnap reggel a gyorsvonattal hirlapíróból és képviselőkből álló nagy társaság indult a fővárosból a temetésre, amelynek órája délután háromra volt kitűzve. A temetés előtt Vészi József országgyűlési képviselő, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke vezetésével hirlapíróból és képviselőkből álló küldöttség kereste föl az elhunyt bajtársnak gyászba borult családját, amelynek tagjai előtt Vészi József megható szavakban tolmácsolta a hirlapírodalom gyászát és részvétét. Nagy és díszes közönség gyűlt össze a kitűzött időben a temető földött csarnoka előtt, amelynek belsejében a gyászba vont koporsó állt. Ott voltak a Budapesti Újságírók Egyesületének képviselőiben Vészi József elnök, Czirkay Lajos gazda, Hollóssy Géza titkár, az Egyetértés szerkesztőségének több tagja, Dienes Márton szerkesztő vezetésével, az Otthon küldöttjei Ambrus Zoltántól vezetve, továbbá Tuba János, Pichler Győző orsz. képviselő, Domány János komáromi polgármester, Putay Géza törvényszéki elnök, Lőrinczy György tanfelügyelő, Vársárhelyi Domokos megyei tiszti ügyész, Kun Miklós volt országgyűlési képviselő és mások.

A koporsót a szertartásos ima után kihozták a szabad ég alá. Megható szép gyászánál hangzott föl a koporsó előtt s dr. Schnitzer Armin főrabbi remek beszédben bucsuztatta el a halottat.

Ezután Dienes Márton, az Egyetértés szerkesztője lépett a ravatalhoz.

„Ha jobarántok hosszu utra megy — mondá többek közt — elkísérjük legalább az első állomásig. Tegnapelőtt ott voltunk veled az első állomásnál, de eljöttünk ide is, az utolsóhoz is, ahol bölcsöd áll és ahol a föld, édes szülőfölded, most örökre visszaker magának... Eljöttünk ide, hogy bajtársaid, akikkel egy szent hevületben égtél, vegyük a karunkra koporsódat s vigyük el utolsó nyugvóhelyedig... Itt vagyunk... Isten veled!”

Vészi József egyesületi elnök mondott ezután néhány bucsuztató szót, általános, nagy zokogás közben:

„Mikor még éltél s rólunk, újságíró bajtársaidról beszéltél, mindig csak így említettél minket: a fiúk. Most, hogy már nem élsz, tetemed és nagy szived kihűlt: neked még egyszer Isten hozzádot mondani ime eljöttünk: a fiúk! A fiúk szeretete, bánata, amelye ide is elkísért, tegye szépekké álmaidat, csendessé nyugalmadat s örökké áldottá te neemes emlékedet!”

Pichler Győző országgyűlési képviselő ama hit hangoztatásával bucsuzott az elhunyttól, hogy azokért a nemzeti nagy eszmékért, amelyeknek szolgálatában elvérzett, örökkön élő szelleme harcolni fog a felhők fölött is. Erős Vilmos alkalmi bucsuverse s gyönyörű gyászdal rekesztette be a szertartást. A koporsót Vészi József országgyűlési képviselő, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, Dienes Márton, Pichler Győző országgyűlési képviselő és Győrfy József vették karjaikra s kivitték a sirhoz. Nemsokára ott is véget ért a szomorú szertartás, mire a közönség meghatottan távozott a temetőből.

A budapesti hirlapírók és országgyűlési képviselők az esti gyorsvonattal tértek vissza a fővárosba. Mielőtt azonban Komáromot elhagyták, Vészi Józsefet, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnökét, arról értesítették, hogy a Neuhauser-család az elhunyt emlékére a Budapesti Újságírók Egyesületének javára ezer koronás alapítványt tett.

— Új templom. Rakos-Szent-Mihályon, a főváros közvetlen közelében a villa-és telek tulajdonosok köréből egy 100 tagu férfi-és 60 tagu női bizottság alakult, mely célul tűzte ki a körülbelül 5000 fónyi lakosság részére egy állandó templom építését. A Schmidtneher család a templom részére már 800 000 litet ajándékozott. A templomepítő bizottság elnöke Regele János királyi tanácsos, alelnöke Ote Albertné és Zsolnav Károly, pénztárosa pedig Otto Albert.

Bismarok száműzése. A holt Bismarok felett hajba kapnak az osztrákok. Van, aki német velleitásban az osztrák-németek hősnémet mondja őt, van, aki halállos ellenséget lát benne. Végre akadnak Ausztriában emberek, akik Németországhoz szeretnék ragasztani Ausztria németeklaktá részeit. Ezek a pártok ismét összeveszték, ezúttal Tirolban. Innsbruck községi tanácsa nemrég elhatározta, hogy a város egy újonnan rendszeresített utcáját *Bismarckstrasse*-nek kereszteli. Ez ellen tiltakozott egynehány adófizető s a tartományi bizottsághoz folyamodott a határozat megsemmisítéseért. A tartományi bizottság igazat adott a folyamodóknak és egyszerűen törölte a község tanács határozatát. Ez ellen viszont a község tanács adott be appellációt a közgazgatási bírósághoz. Bismarckot így hurcolják az egyik fórumtól a másikra. A kegyelet tehát éppen annak ellenkezőjét eredményezte, mint amire számított.

„Lendből készült nyakkendő.” Abba a rovatba, amelyben a posta azt kérdezi a feladótól, hogy mit tartalmaz a csomag, ezt írta be a minap egy aradi ember. A csomagban pedig egy fájfa lenkötelet küldött Párisba — *Mercier* tábornoknak. A csomag el is ment rendeltetési helyére, azonban *Mercier* nem vette át a neki felajánlott nyakkendőt, hanem a párisi posta birtokában hagyta. Párisból tegnap érkezett az aradi postához az értesítés, hogy a kérdéses csomagot a címzett visszautasította. A feladót hiába kutatják Aradon, nem tudnak nyomára akadni s így a levél vissza fog érkezni az aradi postahivatalhoz, mely az igazgatóságához küldi. Itt három hónap múlva megsemmisítik, ha addig esetleg meg nem gondolja a dolgot *Mercier* és nem kívánczik a neki szánt nyakkendő után...

Vasuti szerencsétlenség. Az esztergomi *Dorogon* nagy szerencsétlenség történt. A Budapest felé menő személyvonatnak neki ment egy lokomotív, amelyet kieresztettek a fűtőházból azért, hogy kicséréljék vele a személyvonat gépét. Az összeütközés oly erős volt, hogy több kocsi megrongálódott és a személyvonat utasai körül nyolcan megsebesültek. Öten szerencsére könnyű sebesülés árán menekültek meg. Kettőn lábukat törtek, míg *Seabó* László óró koponyaszűrését szenvedte. Ez sérült meg a legsúlyosabban. A vizsgálat megállapította, hogy a váltó-gép személyzete ittas állapotban volt.

Öreg ember — vén ember. Nagyváradnak is megvan a maga öreg honvéd koldusa. Nem válik becsületünkre, de hát úgy van. Sokan koldulnak azok közül, akik nevezetesen a mi jövőtünkért verekedtek s egy-egy lábat meg kezert ott is hagyták a küzdésben, mint a nagyváradi öreg honvéd, akinek a balkarját vitte el egy ágyugolyó. Koldus lett már fiatal korában s koldul ma is. Előbb még egy kis formát tudott adni a dolognak. Verklit akasztott a nyakába s forgatta a megmaradt kezével. Azonban mindig kegyetlenebbül nyekergett a verklis s egyszer aztán egészen elhallgatott. Az öregnek nem volt pénze arra, hogy újat vegyen, tehát verklit nélkül járta tovább az utcát, s ime, most házassodni készül. Van neki már felesége, ötvenegy esztendő óta hűséges élete társa a koldussorban, — de csak úgy. Akkoriban nem igen ért rá a házassodásra, azóta pedig mindig elmaradt, egyik esztendőről a másikra húzódott, halasztódott az esküvő, mert nem volt pénze az öregnek az ünnepségre. Különösen amióta elromlott a verklis. Most azonban mégis összeszedett egy kis költséget s elment a plébánoshoz s bejelentette, hogy egybekel törvényesen is az asszonyval. Előbb az anyakönyvvezetőnél, azután a templomban, hogy a pap is mondjon áldást a kötésre. Szóval: — ha már az ember közel van a véghez, jó, ha rendbeszedi a dolgait.

Házasság. *Biró* József fővárosi mérnök ma délután esküdött örök hűséget a dohány-utcai zsidó templomban *Wachsmann* Emma kisasszonynak, *Wachsmann* Leo, nyug. kir. állatorvos leányának. A dohány-utcai izr. templomban ma délután esküdött *Gaiduschek* Marcell, a „Duna” biztosító-intézet tisztviselője *Fodor* Luiza kisasszonynak, dr. *Fodor* Oszkár népszinházi orvos bájos húgával. A nagy templomot ez alkalomból a rokonok és jóbarátok zsúfolásig megtöltötték. *Kohn* Sámuel főrabbi lendületes beszédében áldotta meg a frigyt. *Diszes esküvő* volt — mint tudósítónk jelenti — ma délelőtt Szegeden. *Páffy* Ferenc polgármester leányát vette nőül *Budinszky* József kolozsvári kir. mérnök. Az egyházi áldást *Desselleffy* Sándor megyés püspök adta az ifjú párra.

Lehel Tóbiás Ujvidékről eljegyezte *Hirschl* Irma kisasszonyt Budapesten.

Dr. *Froháska* László eljegyezte *Tausch* Elvira kisasszonyt, *Tausch* Rezső nyugalmazott százados leányát Aradon.

Törvény a vonatkésés ellen. A mi szép államvasutaink utazó közönség nem nagyon ismeri a vonatkésés intézményét. Ha csak nagyobb baj nincs, oly pontosan rohog be a vonat az állomásra, hogy gyönyörűség az órát nézni. Nem így áll a dolog Olaszországban. Ott az ugynevezett kedélyes vasuti politika az ur. A vonat késik egy-két-három órát, ez meg se kottyan. Az express délelőtt helyett délután jelenik meg a láthatáron, ez csak amolyan kisebb hiba. Így volt ez eddig: tanu rá, aki utazott már a kék olasz ég alatt. Most *Lacava*, az olasz kormány minisztere segített a bajon. Törvényjavaslatot terjesztett elő, amely szerint minden vonatkésésnek szigorúan utána fognak járni, s ha ok nélkül késik a vonat, megbüntetik azt, aki hibás. Ez a hír bizonyára örömmel fog minden utazgató embert elöltölni. Olaszország Európa egyik kedvelt kiránduló helye. Oda nem bosszankodni megy az ember. És most majd kevesebb lesz a kedélyesség és több a pontosság.

Tébolyda és fogház. Az elsötétült emberi elmét az elvadásztól csakis árnyalatlani különbség választja el. Bűn, butaság és babona kétségtelenül olyan szomszédok, akik igen jó viszonyban vannak egymással és gyakran guggolnak egymás mellé, hogy kicséréljék a gondolataikat. Nehány nap előtt *Krassova* község határában valami vándoremler barangolt és a temető közelébe vetődött. Imbolgyó lámpafény vonta magára a vándor figyelmét s kis vártatva oláh parasztokat látott, amint újonnan fölthantolt sírok megbolygatnak, szedik ki a földből a megszentelt rögöt s végül egy-egy koporsóval huzakodnak elő. Kicsiny, gyermekkoporsó került ki elsőnek a föld gyomrából s nemsokára kiszedték belőle az elpihent kis apróságot — aki difteritisben halt meg. A hivataln szentanu a legközelebbi csendőr figyelmét felhívta a rejtelmes manipulációra s a hatósági beavatkozás meg is állapította a titokzatos settenkedők célját. Hogy elejét vegyék a difteritisz pusztításainak, naponként egy-egy difteritisben elhalt gyermek hulláját vagdalták darabokra, hogy ez által a rossz szellemet kiengeszteljék. Tizenhat oláh parasztot fogtak el és zárták be az oravicai járásbíró fogházába. Fogházba zárták őket és nem tébolydába, mert a tébolydáknak nincsen több helye.

Dreyfus. Most már csak néha-néha bukkan föl ez a név. *Carpentrasba* vonult vissza *Dreyfus* a családjával és már-már kiengesztelt a jelen a mult szenvedéséért. A napokban kapta meg *Dreyfus* százhuszonezer angol hölgynek azt az üdvözlő iratát, amelyre a *Daily Chronicle* gyűjtötte az aláírásokat. A *Daily Chronicle* egyik dolgozója elutazott *Carpentrasba*, ahol *Dreyfus* rokonainak nyaralójában lakik családostul, hogy átadja neki az iratot. Nagy örömmel fogadták és *Dreyfus* nagyon érdekes dolgokat mondott el neki beszélgetés közben. Egészségi állapota felől ezt mondta *Dreyfus*:

— Valahára tudok már aludni. Az álom révén pedig kezdek már fölépülni az ideges bágyadságból. Jelentkezik már az étvágyam is, de sajna, nem az emésztőképességem. Az örök konzervhus-evés nagyon megviselt.

Iskolálatogatók a felekezeti iskolákban. A közoktatásiügyi miniszter a napokban nevezte ki a felekezeti iskolák kormánybiztosait. Az iskolálatogatók névsora a következő: A dunamelléki református egyházkerület gimnáziumainál dr. *Erődi* Béla és *Franciscus* Norbert főigazgatók. A dunántúli egyházkerület gimnáziumaiban *Németh* Antal és *Spitko* Lajos főigazgatók. A tiszántúli református egyházkerület gimnáziumainál *Géresi* Kálmán, a tiszántúli egyházkerületnél *Nátafalusi* Kornél és *Géresi* Kálmán főigazgatók. Az erdélyi református egyházkerület gimnáziumainál *Kuncz* Elek és *Elischer* József főigazgatók. A bányai evangélikus kerület gimnáziumainál dr. *Erődi* Béla, *Franciscus* Norbert, *Dunay* Ferenc, *Nátafalusi* Kornél és *Géresi* Kálmán. A tiszai evangélikus egyház gimnáziumainál *Dunay* Ferenc, *Géresi* Kálmán és *Szieber* Ede főigazgatók. A dunáninneni ágostai egyház gimnáziumainál *Pirchala* Imre és *Dunay* Ferenc főigazgatók, a dunántúli ágostai evangélikus gimnáziumoknál *Németh* Antal és *Spitko* Lajos főigazgatók. Az erdélyi ágostai gimnáziumoknál *Kuncz* Elek, *Elischer* József főigazgatók. Az unitárius püspök főnököse alatti gimnáziumainál *Kuncz* Elek, a görög keleti metropolita főnököse alatt álló gimnáziumnál *Elischer* József, a görög keleti szerb

patriárka főnököse alatt álló gimnáziumnál dr. *Margalits* Ede tudományegyetemi tanár.

Halálkozás. *Kalmár* Lajos, Temes vármegye nyugalmazott tiszti főügyésze, 1848-as honvédszázados november 9-ikén éjjel 11 órakor hosszu szenvedés után életének 84. évében elhunyt.

Szavazógép. Ki tudja, hányadszor találták már föl a szavazógépet! Ezúttal Olaszország a pálmá. Római lapok szerint egy olasz ember újfajta szavazógépet talált föl, amelyet be is mutatott a képviselőház elnökségének. Az elnöknek roppantul megtetszett a masina s mindjárt meg is vette. A parlament megnyitásának napján nagy próbaszavazást rendeznek a géppel. Ez minden szavazómasina sorsa: tetszik, megvásárolják, próbát rendeznek vele és szavaznak — gép nélkül.

Tizenkét katona — az idegen földben. Boszniában egy csomó baranyai fiu van már három esztendő óta. Az ötvenkettedik ezred negyedik zászlóaljának szolgálnak és *Stolác* volt az állomásuk mostanáig. Most azonban jó hírt kaptak. Hazajönnék — sőt már haza is jöttek. Hanem az elutazásuk előtt nagy bajuk volt a szegény jölelkü bakáknak. Három esztendő alatt tizenkét pajtasukat temették bele az idegen földbe. Tizenkét sir egymás mellett, mindeniknek a fejéhez leszúrva egy fakereszt. Kettő a fiuk közül öngyilkos volt. Hazavágyott s a bánat ölte meg... Ez a kis keresztény temető volt a katonák kínese odalenn. Azt áptolták az üres idejükben s az is megesegett, hogy néha-néha egy-egy keményképi katona valamelyik kereszt előtt térdelő elmozdított, ott sirt. Szóval: hozzántott a szívükhöz a kis temető s attól félték, hogy ha kiteszik a lábukat *Stolác*ból, a bosnyákok elpusztítanak minden emléket a tizenkét sir mellől. S tanakodtak a bakák, hogy mit kellene csinálni. Végre is megállapodtak abban, hogy templomot építenek a sírok fölé. Összeadták pénzeszköjüket, maguk hordták össze az építéshez a követ, maguk kavarták a maltert, faragták a gerendákat s hamarosan készen lett a templom. A sok ezermester között olyan is akadt, aki szép keresztet kovácsolt ki a tetejére vasból s egy fiu, aki ügyesen fur-farag, szép kis oltárt készített a szentély számára. Nem ment minden baj nélkül az építés. A város polgármestere tiltakozott ellene, de ezt nem igen vették figyelembe — s mire elutaztak volna, készen volt a templomocská, a mi alatt tizenkét magyar katona pihen az idegen földben.

Elítélt és fölmentett párbajsegéd. A bécsi legfelsőbb törvényszék érdekes ítéletet hozott *Galicia* egy városkájában egy párba segédeit a sambori törvényszék előtt pörbe fogta az ügyesség. Az egyik segédeit, aki polgárember, elítélték, a másikat, egy tartalékos tisztet, fölmentették, azzal a megokolással, hogy nem árithatta el a segédkezést, mert mint tartalékos tisztnek az kötelessége. Az ügyész semmiségi panaszt adott be, jöllehet a katonai hatóság a hivatalos megkeresésre azt válaszolta, hogy azt a tartalékos tisztet, aki a segédkezést visszautasítja, a becsületbírósg rangjának elvesztésére ítéli. Az ügyet most tárgyalta a legfelsőbb törvényszék és szintén fölmentette a tartalékos tisztet.

Védekezés a pestis ellen. A portugál kormány megküldte a magyar kormányk a pestis-szérum és a pestis-lympha védő és gyógyító hatásának tanulmányozására kiküldött bizottság jelentését s vizsgálatának eredményéről így számol be:

1. A Pasteur-intézetből származó pestis elleni szérum bír al felcsendezve még 40—60 milligramm napi adagban sem okoz semminemű kellemetlen mellékhatásokat. 2. E szérumnak elvitáztatatlan védő hatása van a pestissel szemben, sőt az oportói pestis-kórban azzal kezelt betegeknel végzett klinikai észleletek szerint kétségtelenül gyógyító hatása is van. 3. A szérum 5 cm.-nyi adagjának befovesztésével azonnal teljes mentesség érhető el, melynek tartama — bár határozottan nem állapítható meg — körülbelül 25 napra terjedhet. 4. Az élettelen pestis bacillus-tenyésztettel (lympha) *Ferran* *Haffkine* módszere szerint végzett oltásokkal az Indiában szerzett tapasztalatok szerint tartósabb mentesség érhető el, azonban ez az oltás után csak 8—10 nap multán áll be. 5. A szérum és lympha egyidejű vagy egymás után következő kombinált alkalmazásával azonnal mentesség érhető el, amely végleges mentesség beállítig is alkalmas arra, hogy a beoltottat az esetleges fertőzéstől megvédje.

A jelentésből tehát azt a megnyugtató tudatot meríthetjük, hogy az orvosi tudomány feltalálta a szörnyű betegség ellen való védekezés biztos módját.

(x) **Aranyzőke** haj érhető el a *Golden Hair* folyadék néhányszori használatá által. Nagy üveg 1 forint. *Főraktár* egyedül *Zoltán* B. gyógyszerárban, Budapest, Hold- és Nagy-Korona-utca sarkán.

KÖRÜTI FÜRDŐ Ujjonnan átalakított, nagyobbitott Gőzfürdő és GŐZMOSÓ INTÉZET **téli uszodával** Erzsébet-körút 51.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Opera. Az új szezonban vasárnap került először színe Verdi *Aidda* zsufolt nézőtér előtt. Most is csak a kis *Alberti* Werner kegyéből jutottunk hozzá, aki nagy-mérsén vállalkozott arra, hogy a hős *Radames* szerepét elvégezd. Két masszív hős tenoristánk van, — de mit ér? Az egyik (Perotti) az Atlanti Óceán másik végére hajóztól és elérhetetlen távolságban packázik a hatalmas, erélyes direktióval. A másik (Larizza) itt él ugyan Budapesten, de állapota olyan siralmas, hogy hónapok óta minden felső hangja csütörtököt mond és e miatt nem mer énekelni. Ilyen körülmények közt meg kell becsülnünk még a *Babszem* Mátyásokat is, akik *hősténórokat* jünek hozzáknak. Igaz, hogy a Góliátok fegyverze furesán áll rajtuk, de legalább ezek a muzsikáló törpék lehetővé teszik azt, hogy a nagy repertoár-operák újra színrekerüljenek és a *drága* Vasquez grófnő ne huzza ingyen a rengeteg fizetését. Jó eleve sejtítettük, hogy *Alberti* Werner egy garas ára illuziót sem fog adni *Radames* szerepében. Nem is adott. A hős egyiptomi nagyon komikusan festett, a mikor diadalszekéren behozták. A szekeret láttuk, de hol volt a diadal? Talán az első felvonás románca volt az egyetlen szem, ahol *Alberti* hangja csengett és halott. A niluspart jelenetekben csak a Vasquez grófnő erős és lendületes éneke ragadta magával a közönséget.

** Il mercante di Venezia. A Vígyszínházban ma a délutáni előadásán lépett föl *Novelli*, ezúttal kilencedszer. A *Velencei kalmár Shylock* szerepében mutatkozott be ennek a közönségnek, amely már tagnap elkalkodta a nagy nézőtér minden jegyét. *Novelli* hatalmas művésze ma is az volt, mint híres szerepének többi előadásain: az az igazi, az örök szép művész, de hatása talán még intenzívebb, mint korábban. A közönség szinte visszafójtott lélekzettel figyelte játékát, mozdulatait, arckifejezéseit és egyegy nagy jelenete után valóságilag tombolt az elragadtatástól. Sokan még az utolsó felvonás után is percegig kitartottak helyükön és viharzó tapsokkal ünneplték a művészet diadálát.

** A kis szökevény. A Népszínháznak tegnap oly nagy sikerrel színrekerült újdonságára, a *Kis szökevényre* ma újra szüntül meg a nézőtér. Már délelőtti tízenegy órára minden ülőhely elkelte és este sok száz főre menő közönség hiába várta a pénztárvnyitást. Az előadásnak ma is olyan nagy hatása volt, mint a tegnap esti bemutatón. A közönség szinte szakadatlanul tapsolt és majdnem minden számot megújratott, éneket és táncot egyaránt. Az est hősei ismét *Hegyi Aranka*, *Küry Klára*, *Blaha Sárka*, *Németh*, *Szirmai* és *Kovács* voltak a *Raskó* újra nagy tetszést aratót az első felvonásban előadott dalával. Az operettet holnap, hétfőn, kedden és szerdán s azután ismét vasárnap este adják elő.

** Kamara-hangverseny. Művészeti látványosságának nevezhetők a népszerű kamara-hangversenyek külsőségeit, a teljesen megtelet koncert-termet és a meg-megújuló tapsorkánokat. Ezek a külsőségek fényesen megcáfolják azt a panaszt, mintha Budapestnek nem lenne igazi muzsikákedvelő publikuma. Nos, ezekre a népszerű hangversenyekre nem jár el az, aki divatból szokott megjelenni az ugynevezett szenzációs estéken. A Grünfeld-Bürger kvartettot csupa zenekedvelő látogatta, muzsikuskok a legjavából, akiket nem riaszt vissza még a koncert népszerű jelzője sem. Ma délután is szép közönség töltötte meg a Royal nagyertermét. A kvartett, — Grünfeld, Riedl, Berkovits és Bürger urak — ma is elemében volt, minden cíomától ment tiszta művészetét egy *Glazunov* (F-dur) és egy *Schubert* (A-moll) vonós négyesen mutatta be. *Eibenschütz* Ilona kissasszony, akit bizony csak félig-meddig mondhatunk magyarnak, *Brahms* egy trióját (H-dur) játszotta zongorán. Hogy mélyseges művészetét, amely érzéstől lüktető játékában, ragyogó technikájában és a szépnek individualis fölfogásában nyilvánul, a közönség szünni nem akaró tetszésnyilvánításaival méltányolta, azt szinte szakszerűtlen is följegyezni. A hangverseny egyik kimagasló pontja volt *Diósy-Handel* Beria asszony éneke. Az Opera kiváló drámai énekes művésznője *Moszkowsky Boabdil* című operájából *Zoraja* nagy áriáját énekelte. Mindazok a kvalitások, amelyeknek a művész már tömérdek nagy eikort kézzönheti, harmonikusan érvényesültek ebben az éneken. A finom, meleg hang mellett hangverseny-pódiumról ritkán lehet hallani az interpretációnak azt a tisztaságát, amely *Diósy* énekét bezománcozta. A közönség tüntető tapsaira a művész egy *kis Schubert* dalt énekelni vagy hatással. Az éneket *Noszeda* Károly kísérte zongorán. (—)

** Új színház Kölnben. A kölni városi tanács egy második színháznak az építésére 2,068,000 és a felszerelés költségeivel együtt 3,670,000 márkás költsönnek a felvételét határozta el.

** Novelli — A kis szökevényénél. A Népszínház új angol operettje, *A kis szökevény*, mai második előadásának érdekes vendége volt *Novelli* és felesége *Giannina* Olga személyében. A művészpár a Népszínház igazgatójának a páholyából nézte az előadást *Szedesi* Ferenc, a *Vígyszínház* dramaturg-igazgatójának a társaságában. A zsufolt ház érdeklődése a páholy felé fordult, a hol majd *Novelli*, majd meg a felesége magyaráztatták maguknak a jóízű operettmókat, amelyeken a közönség nagyokat nevetett.

Mindjárt a darab elejében óriási derűtséget keltett *Németh*, aki egy olasz pap-szakácsot játszik, olaszul szólalt meg:

— Io sono amoroso furioso...

Az egész párkett s a páholyok közönsége nevető arccal fordult *Novelli* felé, aki maga is jóízűen nevetett ezen a váratlan konkurrencián.

Az olasz művészpár, de különösen *Novelli* meg volt lepelve a Népszínház operettensemblé-jától. Nagyon megasztalóan nyilatkozott a két primadonnáról, *Küry Kláráról* és *Hegyi Arankáról* s a komikusok közül különösen *Németh* egyszerű, mesterkéletlen játékát dícsérte. *Szirmai* is nagyon tetszett neki. A művészpárnak a második felvonás vége felé el kellett hagynia a színházat, mert egy tiszteletre rendezett bási estélyen kellett megjelennie. A *kis szökevény* különben ma is olyan nagy hatást keltett, mint a tegnapi bemutatón.

** Hangversenyek. *Laidlaw* Anna zongoraművész, aki hétfőn tartja hangversenyét a Royal teremben *Recht* Sándor hegedűművész közreműködésével Budapestre, érkezett A művész Szulhoffnak és Stavenhagennak volt tanítványa. — *Öndricsek* Ferenc es. és kir. kamaraművész jövő pénteken a Royal-teremben tartandó magánhangversenyére rendkívül érdekes műsort állított össze, amely egy klasszikus, mint virtuoz irányban bőven alkalmas fog nyuítani az ő zenésiai művészi tulajdonságainak az érvényre juttatására. Bevezetésül Raffnak gyönyörű G-moll Suitejét játszza, azután *Dvorak-Öndricsek* Klagede Gedanken, Weiss C. Berceuse, *Öndricsek* Tarantella, *Tartini* Ördög illúziái és *Paganini* Boszorkánytáncát. *Klasen* Vilmos fiatal bécsi zongoraművész, aki két év előtt a *Bösendorfer* díjat nyerte el, az estélyen *Bach-Taussig* Toccata és *Fuga* D-moll, *Schütt* Reverie, *Fischhof* Carillon és *Chopin* polonaise-ét játszza. Jegyek ezekre a hangversenyekre *Méry* Béla zeneműkereskedésében (*Dorottya-utca* 7.) kaphatók.

** Magyar opera a külföldön. Gróf *Zichy Géza*nak *Roland* mester című operája a külföldi színpadokra is kikerül. A dalművet január havában *Prágában*, februárban *Braunschweigban* és *Hamburgban* adják. Mindhárom előadást a szerző maga fogja dirigálni.

** Filharmoniai hangversenyek. A II-ik filharmoniai hangverseny szerdán, november 22-ikén este félnyolc órakor lesz a *Vigadó* nagyertermében *Erkel* Sándor és *Fischer* Ferenc bajor királyi udvari karnagy vezénylete alatt. Közreműködik *Burgstaller* Alajos, a maina-frankfurti opera tenoristája. A számos elhívás érkezett bérleti ajánlatra való tekintettel a filharmoniai társaság újlátna bérletet hirdeti a hátralevő kilenc hangversenyre az eredeti ár kilenczederésével.

** Részegség a színpadon. Jegyezzük meg mindjárt, hogy a *belgrádi* művészetét bővelkedik részeg színészekben. Ezt a leleplezést a belgrádi udvari színház volt hősnője adta a nyilvánosságának egy levélben. A színésznő *Sascha Werrow* álnév alatt cikket irt az *Ödlyke* és azért a hazaárulási pör i-ejének jónak látta elmenekülni *Belgrádból*. Most egy színházi levelet irt, amelyben lefösti a belgrádi botrányos színészi állapotokat. Azt írja többek között, hogy komoly darabot nem is lehet előadni a belgrádi udvari színházban, mert a színészek rendes körülmények között részegek. Elég szép állapotok!

** Operaszerző baritonista. *Pignatola* olasz baritonista, aki hazája színpadain nagy kedveltségnek örvend, *Fortunella* cím alatt egyfelvonásos operát irt, amelynek a *milánói* Teatro del Vermeben szép sikere volt.

** Sarah Bernhardt Amerikában. *Sarah Bernhardt* a jövő évben *Coquelicot* egyetli egy amerikai körutrá. A tragika és *Coquelicot* a jövő év október és november havában fognak Amerika nagyobb városában játszani.

** Új udvari színház Berlinben. Berlin egyik legszebb terén, a *Königsplatzon*, új udvari színház építésének a terve merült fel. Egy berlini távirat szerint valószínű, hogy a felvetett eszmét meg is valósítják.

** Elite hangverseny. A *Telefon Hírmű* holnap (hétfőn) este fényes házi hangversenyt rendez előfizetői szórakoztatására. Az igen érdekes és változatos műsor koncertben ének- és zeneszámok előadásával, valamint felolvasással, vagy szavallattal közreműködnek: *O. Keczer* Irén, *P. Vandóla* Vilma, *S. Vadnay* Vilma, *L. Svinghoffer* Vilma, *Kazalitsky* Antal, *Lángi* Géza, *Mihályi* Ferenc, *Odry* Zsuzs, *Somló* Sándor. Kezdeté 4/9 órakor lesz. Utána 11 óráig felváltva *katonazené* és *csigánymuzika* lesz hallható a kagylókön.

MŰVESZET.

□ **Magyar képkiallítások Berlinben.** *Berlini* levelezőnk írja: Az egymásután váltakozó műtárlatok eddig főképpen a nyugoti művészetet mutatták be. *Schullenel* és a *Cassierer* testvérek-nél, mint azt már megírtam, angol, illetőleg francia festőművészek művei vannak most kiállítva. A múlt héten azonban kívül francia műtárlat is nyílt meg. Csak elévte akadtunk a tárlatokon egy-egy kiválóbb lengyel, vagy orosz művész művere. Magyar művekkel pedig egyáltalában nem találkozunk Berlinben. Most azonban egyszerre két nagy műkereskedő is hozzájárult azzal a kéréssel, hogy lennek segítségükre *kollektív magyar kiállítások rendezésénél*. Ezek egyike a *Schulte* cég társtulajdonosa és éltető lelke *Paulus* udvari tanácsos, aki mint az első müncheni secesszió-kiállítás főrendezője híressé lett. Ő a jövő március vagy április hónapban akar részt venni a *nagybányai csoportból*, részint pedig az *ezekhez közelálló modern festőművészek kiválóbbjai* közül néhányat meghívni. *Paulus* e célból januárban Budapestre utazik, hogy személyesen lépessen érintkezésbe a meghívandó művészekkel.

A másik műkereskedő cég, mely a magyar művészetet kívánja bemutatni, a *Keller* és *Reiner* cég. Ezek, mint értesülők, már el is küldték a meghívó leveleket a következő művészeknek: *Mednyánszky* László, *Fényes* Adolf, *Szlámyi* Lajos, *Mannheimer* Gusztáv, *Ferenczy* Károly, *Kernstock* Károly, *Kann* Gyula, *Mihalik* Dániel, *Csók* István, *Grünwald* Béla, *Vasary* János, *Thorma* János, *Réti* István, *Glatz* Oszkár, *Márk* Lajos, *Rippel-Rónai* József, *Hegedüs* László, *Ujváry* Ignác és *Olgay* Ferenc.

Keller és *Reiner*ek azonban nemcsak a magyar képművészetet akarják előkelő közönséggel megismertetni, hanem nagy gondot fordítanak arra is, hogy remek helyiségükben a tárlattal egyidejűleg a magyar iparművészetnek is méltó helyet juttassanak. Egyelőre egy *torockói magyar szobát* akarnak finom kivitelben bemutatni. A siker érdekében *Reiner Radisics* Jenővel, az *Iparművészeti Múzeum* igazgatójával és *Györgyi Kálmánnal*, az *Iparművészeti Társulat* főtárlatával fog érintkezésbe lépni. (s. gy.)

□ **Egy magyar művész alaptánya.** Őzi vagy gróf *Nemes* Nándorné születet *Ransouet-Villea* Eliza báróné a múlt hónapban meghalt Brixenben. A nagyműveltségű urnó nemcsak nemeslelkű pártólója volt a magyar művészetnek, hanem maga is sok képet festett, amelyek *Nemes* Eliza néven állított ki a budapesti, bécsi és müncheni műtárlatokon. Halála után is jelét akarván adni a művészet való szeretetének, végrendeletében *tíz ezer forintot* alapítványt tett a *Képművészeti Társulatra* oly célból, hogy ez összeg kamatai tehetséges és szegénysorsú fiatal művészek ösztöndíjazására fordítsanak. Ugyancsak végrendeletében annak az óhajnak is kifejezést adott, hogy *összes hátrahagyott művei* a városligeti műcsarnokban külön kiállításon kerüljenek a közönség elé s hogy közülük *Benczur* Gyula tanár jelölje ki azokat, amelyek esetleg érdemesek arra, hogy a *Szépművészeti Múzeumban* foglaljanak helyet.

□ **Hol maradtak az iskolák?** A ma megjelent *Műcsarnokban* olvassuk a következő jellemző és megszívleendő sorokat:

A *Barabás- és Molnár-kiállítás* november 5-ikén záródott a városligeti Műcsarnokban, még pedig a budapesti közönségre nézve nem éppen a *legkiválóbb eredménnyel*, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a kiállítás tiszta jövedelme a magyar művészet legérdemesebb utörőjének, *Barabás* Miklósnak a sirméltékére volt szánya. Három hét alatt ugyanis mindössze 4617 fizető látogató nézte meg a kiállítást, ami bizony még a mi viszonyainkhoz képest is elszomorítóan csekély. De azért talán még szomorúbb az, hogy a magyar ifjuság, a középiskolák fiatalága, mely ezt a kiállítást is ingyen nézhette meg, ugyszólván alig tanusított érdeklődést s míg például a múlt évi *Veressagin-kiállítás* négy hét alatt több mint 6000-en nézték meg, addig a *Barabás* kiállítás, amelynek érdekes képei közt hazafias és kegyetes érzések is öregbedhetett volna, három hét alatt mindössze 224-en fordultak meg. Furcsa világosságot vet ez nem annyira az ifjuságra, mint inkább az iskolák vezetőségére, amelyek még olyan esetekben is, amikor semmiféle *nudistától* sem kell féltetniük a fiatal növendékek erkölcsét, következetesen elleneszülnék *Wlassics* miniszter múlt évi ismertetésének. A kiállítás *Barabás* műveiből 53 mű kelt el 2055 forint értékben, *Molnár* hagyatékából pedig 124 mű 4555 forint értékben, összesen tehát 177 mű 6610 forint értékben.

□ **A bécsi secesszionisták kiállítása.** A bécsi secesszionisták e hónap *grafikai-kiállítását* rendeznek. Az olajfestmények tehát ezúttal ki lesznek zárva s helyettük eredeti akvarellek, pasztellek, rézkarok, litográfiák, fametszetek, plakátok, valamint kiállítás-tikai és iparművészeti tárgyak kerülhetnek be a *Wien-menti secessziós palotába*.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Petőfi-Társaság** ma délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését az Akadémia kis üléstermében, **Bartók Lajos** elnöke alatt.

Bartók Lajos megnyitván az ülést, jelentést tett az eperjesi Széchenyi-kör Petőfi-ünnepéről, mire megkezdődött a felolvasások sora.

Szava Tamás: A legújabb drámatalk a magyar művészetben és a művészet nemzeties irányáról értekezett.

Nagyérdékű felolvasásában jellemezte a festőművészet terén divattá vált modern felhozások képviselőit: a realistákat, szimbolistákat, szecesszionistákat és veristákat, kiemelve, hogy nálunk minden irányra megvannak a maga képviselői.

Hangsúlyozta, hogy Magyarország a legújabb időkben annyit tett és tesz a képművészetek érdekében, mint aránylag Európa egyetlen állama sem. Mintha csak évszázadok mulasztását akarná helyrehozni. A fővárosban szakéletekkel felszerelt művészeti tanintézeteket létesített, s a törvényhozás útján, a millennium fényes ünnepének alkalmából szepmúzeumi múzeum építtetését határozta el, melynek fényes palotája par év múlva már a képművészeti társulat hazának szomszédságában fog emelkedni. Felolvasását új fejezi be: Ha ma d jelenünk és multunk művészi ábrázolásban egyaránt pregnans faji sajátosságaink, vérmérsékletünk, gondolkodásmodunk s aspirációink tükröződnek vissza, akkor elmondhatjuk, hogy most már nemcsak magyar művészeink vannak, hanem a szó igazi értelmében vett magyar művészet is van, mely az idegen művészetek között élesen megkülönböztetett helyet követel magának.

Utána **Prém József** olvasta fel **Földes Imre** vendégnek **A jó** című csinos költeményét.

Majd **Abonyi Árpád** a **Fogalom** című párbeszédos elbeszélést olvasta fel, mely rendkívüli hatást keletkezett a díszes hallgatóság körében. **Bartók Lajos: Koroda Pál** vendégnek **Miranda** című gyönyörű költeménét mutatta be nagy hatással. Végül **Prém József Bárony István**nak festői leírásokban gazdag vadásznovélljét olvasta fel. A felolvasó ülést zárt választmányi ülés követte.

○ **Szentess Gyula**, a mély érzésű poéta, a ki nek mi is már számos hangulatos versét közöltünk, karácsonyra **Válogatott költemények** cím alatt új verses kötetet ad ki. A **Rajongó**, a **Ninon** és a **Gyári lányok** című kötetei ismerter tették már Szentess nevét, aki tehát új kötetére, amelynek egy forint (díszkötésben két forint) az ára, előfizetni akar, december 10-ikéig küldje be a költő címére (Baross-utca 6.) az előfizetési összeget.

○ **A jövő század almanachja.** Az őszi könyvpiac rendes vendége, a **Singer** és **Wolnerék Almanachja** az 1900-ik évre megjelent szokott díszes kötetében. Nemcsak naptár van benne, hanem közel háromszáz oldalra a magyar irodalom tizenöt kiváló munkásának egy-egy műve is, válogatott, szép sorozatban. Az előzőt, mint mindig, úgy most is **Mikszáth Kálmán** írta. Humoros rajzokkal és novellákkal gyarapították a kötetet **Murai Károly**, **Gárdonyi Géza**, **Szomaházy István**, **Mikszáth Kálmán**, elbeszéléseket és croquikat írtak bele **Sebők Zsigmond**, **Lovik Károly**, **Benedek Elek**, **Herczeg Ferenc**, **Malonyay Dező**, **Lőrinczy György**, **Bárony István** és három ismert tollú író: **Gyarmathy Zsigáné**, **Szikra** és **Benedeky Bánya Lenke**. A könyv erényeit felesleges kiemelni, a kiadó a szokott gondallal állították össze. Díszes vásonkötésben jelent meg, mint az **Egyetemes Regénytár** 4—5-ik köteté. Ára egy forint. Megrendelhető a **Budapesti Napló** kiadóhivatalában.

SPORT.

*. **Uj nevek.** A sportmanek nagy része most nevezte el egy éves csikóit, melyek a jövő tavaszra a két éves versenyek hősei lesznek. Gróf **Baththyány Elemér** jó magyar nevre keresztezte istállójának jövő évi csillagait: **Kaczkids**, **Perecz**, **Jász** és **Oppozició**. Gróf **Festetich Taszilo** a következő neveket adta csikóinak: **Franc-treuzer**, **Huszár**, **Spitzbub**, **Dongarie**, **Gay Anes**, **Honleány**, **Narenta**, **Simoun**, **To-paze**. Gróf **Hunyady Imre** új versenylovainak nevei, mint rendesen, most is angol hangzásúak: **Johnston**, **Jubilee**, **Windsor**, **Jessie**, **Dianella**. Gróf **Trauttmansdorf Lajos** új versenylovai: **A. B. C.**, **Bruce Lowe**, **Cartell**, **Justament**, **Marc Aurél**, **Fraterstern**, **Socius**, **Haiderose**, **Pandora**. A legtöbb csikót báró **Üchtritz Zsigmond** nevezte el és pedig ezuttal nagyrészt magyar nevekkal. A híres fehér pettyes sötétkék dressz jövő csillaga: **Kozma öcsse**, **Kegyí**, **Karvály**, **Nero**, **Passe partout**, **Rikkancs**, **Balkán**, **Dodó**, **Gallium**, **Danseuse**, **Iha**, **Kullancs**, **Kata**, **Melba**, **Orsolya**, **White**, **Lady Ignatieff**. A felsorolt lovak közt a legnagyobb származású gróf **Festetich Taszilo**nak **St. Simon Dornröschentől** származó **Simounja**, az ő turkariereje elé néznek sport körökben a legnagyobb kíváncsisággal.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Törvényszéki bírák értekezlete.** Az ország első törvényszékének, a budapesti büntető törvényszéknek bírói kara komoly szorgalommal tanulmányozza az 1900. január 1-én életbe lépő új büntető eljárást. **Zsivay Leo** elnök az új eljárás életbelépte előtt, a követendő gyakorlati eljárás módjait az új büntető eljárás szellemében való megállapítása végett, ma délelőtt 11 órára értekezletre hívta egybe a törvényszék összes bíráit. Az esküdtzéki terem visszavonul szobájában folyt le az értekezlet, amelyen a büntető törvényszék összes bírái és al-bírái jelen voltak. Közel másfél órai beható tanácskozás után az értekezlet abban állapodott meg, hogy az új büntető eljárás anyagát 5 részre osztják fel és pedig 1. a vizsgálóbírói, 2. a fő-tárgyalási, 3. a felebbviteli, 4. a jogorvoslati és 5. a letartóztatási funkciókra s ezen csoportok mind-egyikét külön-külön referensnek adják ki tanulmányozás és jelentéstétel, illetve ismertetés céljából. A referenseknek főirányul a régi és az új eljárás közötti differenciáknak ismertetését kell tekinteniük. Mikor a referensek munkáikkal elkészülnek, egy újabb teljes számú értekezleten fognak beszámolni bírótársaiknak. Így aztán meg fogják állapítani az új büntető eljárásnál követendő gyakorlati eljárást.

TÁVIRATOK.

Az ausztriai zavargások.

Cseh-Brod, november 12. A mező-ardák politikai egyesülete ma gyűlést tartott, amely után délb. 12 óra tájban körülbelül 200 ember dalolva a tartalékosok börtöne elé vonult, ahol énekeltek és lármáztak. A csendőrség a járási főnök közbenjöttével szuronyt szegezve szétverte a tömeget, mire néhány kisebb csoport képződött a Ringplatzon, amelyek azonban, miután a csendőrség visszavonult hivatalos helyiségébe, a polgármester és egy városi tanácsos fölszólítására szétoszlottak. Fél 1 órakor már egészen nyugodt volt a város.

Zola pöre.

Páris, november 12. Zola megkérte a ver-saillesi esküdtzék elnökét, hogy e hó 23-án kezdődő perében rekvizitio utján hallgattassa ki **Schwartzkoppent** és **Panizzardót**.

A háború.

Fokváros, november 12. Egy Fokvárosban át Kimberleyből érkezett távirat azt jelenti, hogy Kimberley közelében a Carters-farm mellett ütközet volt. Az angolok közül állítólag egy ember esett el, egy pedig megsebesült. A boerek részén állítólag hat ember esett el, de nagyobbakat tartják veszteségüké.

London, november 12. A *Ros'in Castle* csapat-szállító hajó a nyugat-yorkshirei ezred második zászlóaljával ma Natalba érkezett.

London, november 12. Buller tábornoknak egy hivatalos távirata a következő részleteket jelenti a belmonti ütközetről: Gough ezredes két század huzársággal, egy üteg tábori tüzérséggel és másfél század lovas vadászattal Belmonttól 9 mérföldnyire nyugat felé 700 boerra bukkant, akiknek egy ágyú-jok volt. Az ütközetet ágyúzással kezdték meg. A lovas vadászok azt a parancsot kapták, hogy kerül-jék meg az ellenség szárnyát és keressék föl a boerek táborát. Ennél a mozdulatnál ért bennünket a már jelentett veszteség. A csata után, amely három óra hosszat tartott, a csapatok visszatértek a taborba, a nélkül, hogy az ellenség megtámadta volna őket. A megsebesült hadnagykok egyike meghalt.

Durban, november 12. A hadihajók egy tengerész-dandart szállítottak partra 20 ágyuval.

Estouet, november 9. (Reuter) Ma hajnalban erős lövöldözést hallottak itt L dysmith irányából. Az ágyúk dörgése időnként erősebb és tartósabb volt, mint eddig. Azt hiszik, hogy a nehéz angol hajóágyúkkal lövöldöztek.

A barcelonai zavargások.

Madrid, november 12. A kamara 118 szavazattal 89 ellenében elvetette a katalóniai képviselőknak azt az indítványát, hogy a Barcelonában letartóztatott embereket bocsássák szabadon. A lapok nagyon élénken foglalkoznak ezzel a szavazással.

Barcelona, november 12. **Ortega** katalóniai képviselőt, aki ma ideérkezett, nagy lelkesedéssel fogadta a nép. **Ortega** egy erkélyről beszédet mondott, amelyben nyugalomra inetta a tömeget. Mialatt **Ortega** a pályaudvarról lakasára hajtoit, az utcán pisztolylövés dördült el. A csendőrök erre a levegőbe lóttek, ami rémületet okozott. Egy ember könnyű sérülést szenvedett.

Nyíltér.

FIRST CLASS TAILORS FOR GENTLEMEN
FÉRFI SZABÓK

LÁSZLÓ és TÁRSA

BUDAPEST,
V., Dorottya-utca 7.

INHALATORIUM

Mell, gége, garat, orrbeteg-
sek, asztmásoknak pneuma-
tikus kurák.
**Erzsébet-körut 6., I. em. Rendelés 2—4
d. u. Egész nap nyitva. Dr. LASZKY.**

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

N a p i r e n d.

Naptár. Hétfő, november 13. — Római katolikus: K. Szaniszló. — Protestáns: Arkád. — Görög-ország (november 1.) — Zsidó: Kiszlev 11. — A nap két 6 óra 48 percek — Nyugszik 4 óra 8 percek. — A hold két délután 1 óra 47 percek. — Nyugszik éjjel 1 óra 51 percek.

Királyi kihallgatás a budavári királyi palota trónter-mében délelőtt 10 órakor

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A főváros közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor az új városházán.

A főváros magánépítési bizottságának ülése d. u. 5 óra-kor az új városházán.

A tudományos akadémia II. osztályának ülése délután 5 órakor.

Az országos Eötvös-bizottság alakuló gyűlése.
Lávidav Anna és Recht Sándor hangversenye este fél 8 órakor a Royal-szálló dísztermében.

Esküdtzéki tárgyalás délután 3 órakor. Tárgyalás alá-kérül a főügyésznek **Schwarz Gábor** Adolf ellen nyilvános rágalmaszást indított sajtójára.

Nemzeti múzeum Természettajzi tára, nyitva délelőtt 9 órá-tól 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meg-tekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 óráig.

Közelkedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

A magyar kir. l. u. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és képtér-gyűjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Szabadalmi leéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 órá-tól fél 9 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Iratgatóság Keresepi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-11 délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Keresepi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órá-tól 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—18. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmi-történeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítási (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparszerkezetben nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-11 délelőtt 9—2-ig, délután 3-6-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi muzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körut 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somosy Mulató. Nagyzsév-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Miklós M. bor és sörösarnoka az Urania szin-ház mellett Keresepi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termésű borok.

Jahn Ede. *Terézvárosi Filseni sörösarnokában* Andrásy-ut 44. Naponta előhalak.

Krisztinavárosi sörösarnokban, Krisztina-tér 1. szám, cigányzene és Schrammel.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns ká-véház. Látványosság: Baachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szólis-ták hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer ka-tonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a leg-kitünőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos ki-szolgálás hölgyek által.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh La-jos és Dobronyi Géza zenekara hangversenye.

New York-kávéház étterme esténként honvéd-zenekar hangversenye.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilá-gítás, specialitás konyhaterem.

Magyar Színház-kávéház. Wesselényi-utca 51. naponta **Dankó Pista** híres magyar dallásulata.

Gar brinus. Nagy sörösarnok Erzsébet-körut 27. Naponta katonazene-hangversenye. Szabad bemenet.

Orient kávéház. Keresepi-ut. Sági Pista zeneká-rának hangversenye és Schreier művésze.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zene-karának hangversenye. Minden este Szulamit.

Vanek kávéház. Csömöri-ut 13. sz. alatt minden kedd, csütörtök és vasárnapon „Kodályoképek” változatos műsorra.

Hegyesi József műszakács kitűnő konyháját hely-ben és vidéken ajánlja jóúrokra.

Bodega-pince. Ujonnán fényesen berendezve, a Somosy-mulatóval szemben (Nagyzsév-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

25 év. A reménytelen szerelmek nem olyan betegségek, amelyek ellen nincs orvosság. A halálról mondják mindössze, hogy nincs rá gyógyír, de a szerelemről csak gyenge emberek tartják ugyanezt. Van egy jó orvosság ellene, egy nagyon jó s feltétlenül megbízható: a munka. Aki tudatosan felelni akar, az tud is, higgye el. A rezényekbeni szerelmekkel ugyan nem bannak el ilyen könnyen, de az élet egészen más: az nem regénybeli motívumokon épül, hanem a munkán és lelki erősségeken. Ha pedig mindenáron ki akarja színeztetni az életét valami nagy, regényekbe illő bánattal, hát gondoljon mindig arra, hogy ön a szerelem mártírja. Ez is valami... De ne közelítsen többé hozzá s legyen iránta hideg. Többek közt ez is jó orvosság.

Bagi. Ha államtudományi vizsgát tett s azonkívül elvégezte valamelyik gazdasági akadémiát, vagy tanintézetet, állást kaphat az egyházi, főpapi, közalapítványi és kincstári gazdaságokban, mint gazdasági tanácsos, jószágigazgató, vagy a föltervelési minisztériumban a foglalmazói szakra, a foglalmazógyakorlatoktól egész a miniszteri tanácsosságig. A gazdaságoknál különbözők a fizetések, a minisztériumban évi 1000 koronától 10.000 koronáig terjed a fizetés, amelyhez megjelölés lakpénz s itt-ott pótlékok járnak. Ami a közigazgatás állomását illeti, annak terminusát még a minisztérium sem tudja.

R. és K. Pozsony. Az osztrák *pragmatica sanctio* egyszerű házi törvény, mely a nőági örökösödést kiterjeszti VI. Károly, bátyja I. József és atyja I. Lipót leányaira s ezek ivadékainak kihalása után a Habsburg-ház többi nőtagjaira is, egyúttal mindezeknek a kihalása esetén az utolsó ivadéknak jogot ad utódja kijelölésére. A magyar *pragmatica sanctio* (az 1793: I. II. és III. törvények) ellenben az örökösödést csak Károly, József és Lipót leányáira terjeszti ki, melyeknek kihalása után a szabad királyválasztás joga visszazsall a nemzetre. Erre nézve különben ajánljuk elolvasásra Salamon Ferenc művét: A magyar királyi szék betöltése és a *pragmatica sanctio*, mely ezt a kérdést nagy alaposággal és részletességgel tárgyalja.

E. B. né. Enyed. Méltóztassék valamelyik árva-házhoz folyamodni, ime a címük: Klotild-szeretetház (I. Varosmajor-utca 59.), Községi szeretetház (II. Nagy-Rókus-utca 36.), Mária-intézet (IX. Soroksári-utca 36.), Előb budapesti gyermekmenhely-egyesület (Bpesti-Isvántelek.), Jó pástor-intézet (III. Pacsirtamező-utca.), Szt.-Margit leánynevelőintézet (IX. Knežits-utca 7.), Erzsébet-leányvárváz (VII. Rottenbiller-utca 50.), Orsz. kisdödővő egyesület arváháza (VII. Szegényházter 7.), Magyar Gazdasszonyok orsz. egyesületének arváháza (VII. Damjanich-utca 26.) Mindenütt az igazgatóságokhoz kell címezni a levelet.

B. és P. Páris. 1. A véderőtörvény 45. §-a értelmében az, aki hadkötelezettségét kikerülni törekszik az által, hogy az osztrák-magyar monarchia területét elhagyja vagy az újoncosás folyama alatt a monarchia határain kívül tartózkodik, egy évig terjedhető fogsázzal és 1000 frting terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. És ha visszatér, mielőtt 36-ik évét betöltésé s önként jelentkezik, rendes sorhadi szolgálatán kívül még egy évet kell utánszolgálnia. 2. Ami az ön esetét illeti, jelentkezzék mielőbb az illetékes közigazgatási hatóságnál, akkor egy kisebb pénzbüntetés árán megszabadulhat a nagyobb kellemlenségekől. 3. Harmadik kérdését a kiadóhivatal fogja elintézni.

Róna. Amit levélben felhoz, az nem lehet akadály annak, hogy őnt a színészkolába felvegyék, ha különben tehetsége van a pályához. Ösztöndíjat azonban az első félévben, míg szorgalmáról és haladásáról még nem győzte tanárait, nem kaphat. A színészkolán egész nap vannak előadások s így alig hiszszük, hogy valami mellékfoglalkozást is vállalhasson. Felvételt végezt az Országos Színészeti Akadémia igazgatóságához (VIII. Kerepesi-ut 1. III. em.) kell fordulnia.

103 367. számú előfűzető. A községekről szóló 1886: XXII. törvények 130. §-a értelmében az állam hivatalnokai, a katonatisztek, a törvényhatósági tisztviselők és hivatalnokok, a néptanítók és kis és nagy községekben a kör-, illetőleg községi jeyzók, hivatalaik után járó fizetéseikről községi adót nem fizetnek. Erre a törvényre tessék tehát hivatkozni.

S. J. Budapest. 1. Az egyetemen halgatnia kell az államszámvetési tanfolyamot s ha abból képesítést nyert, megszerezte magának a számtanúti minősítést. 2. Hogy rögtön kap-e alkalmazást, míhelyt a vizsgát leteszi, az egészen a szerencse dolga. 3. Az adóhivatalnokoknak is vizsgát kell tenniük a pénzügyi kezelésből. Addig legfeljebb csak gyakornok lehet.

K. S. Bányász. Ismételjük, igenis miniszteri tanácsosi címe van s mint ilyet, megilleti a méltóságos titulus.

Emédl. Semmiesetre se kockáztassa a vagyoniát, amíg az engedélyt meg nem kapja, mert éppenséggel nincs az eset kizárva, hogy az illetékes tőgyezők ellenozták az engedély kiadását.

Kérelmekkötő. 1. Bármely városban üzhető. 2. Az engedélyt az illetékes pénzügyigazgatóság, a kereskedelmi és iparháza s a közigazgatási hatóság meghallgatása után adja meg. 3. A kérvényhez csatolandók: községi bizonyítvány a folyamodó megbízhatóságáról, erkölcsi bizonyítvány s igazolása annak, hogy legalább 5000 hektoliter szeszt fog forgalomba hozni évenként. 4. Ha utána jár a dolgoknak, a pénzügyigazgatóság mindenesetre sürősen intézkedik. 5. Könyveket kell vezetnie, amelyek a törvényben elő vannak írva s mint szesznyakkereskedőt be kell magát jegyeztetnie. 6. Hoffmann: Álami italmérsí jövedék. 1 ft 60 krért megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

106.047. sz. előfűzető. A pénzügyi költségvetésben *Dohányeladás* címén, Magyarországon 1 gondnok 3200 korona fizetéssel és 1000 korona lakpénzzel, 15 kezelő 2200—2600 korona fizetéssel és 480—800 korona lakpénzzel és 15 ellenőr 1600—2600 korona fizetéssel és 350—800 korona lakpénzzel, Horvát-országra nézve pedig 2 kezelő 2400 korona fizetéssel és természetbeni lakással és 1 ellenőr 2000 korona fizetéssel és 420 korona lakpénzzel van felvéve.

H. A. Máramaros-Sziget. Felvételükért folyamodni kell az árva-házak igazgatóságaihoz. A kérvényhez mellékelendő a gyermekek születési, a szülők elhalálozási és a teljes vagyontalanságot igazoló hatósági bizonyítványok.

Csendőr. 1. Igen, a csendőrtisztek fizetését is emelik. 2. Éppen annyi, mint a közös hadseregnél és a honvédségnél. 3. Protekció nem, de tisztí vizsga és nyelvismeret kell. 4. Az a rangsorolt függ, melyben a csendőrség létszámába kerül. Rendszerint egy egész másfél év múltán elérheti. 5. Éppen olyan időközökben, mint a sorhadi szolgálatnál. 6. Egy ideig semmi sincs, azután csak a zsoldja, a megfelelő illetékekkel.

B. A. Borsod-Mező-Keresztes. A postahivatal jogosan vesz 2 krajcár díjat az egyes szállítólevelek után, mert a postai tarifák *Köcski-postai küldemények* cím 4. pontja értelmében „minden nem házhoz kézbesített küldeményért, tehát a *fiókbejuttató*, valamint a kézbesítési kerületben lakó címzettek küldeményeiről is, szállító-levelekként, illetőleg, ha ilyen nincs, darabonként 2 krajcár kézbesítési díj jár.”

Remény. Az egyesület alapszabályai értelmében, önnök, mint aki már több mint öt éve pontosan teljesítette befizetéseit, joga van a teljesített befizetések egy harmadrészig az igazgatóságtól kölcsönt kivanni, — esetleg fölkerheti az igazgatóságot, hogy 60%-os késedelmi kamat felszámítása mellett, bizonyos időre menesse fel a befizetése alól, — amennyiben pedig befizetéseit a jövőben egyáltalában nem folytathatná, ahhoz is joga van, hogy a tényleg befizetett összegekről kövénnyel kérjen, amelyet az esedékesség beálltával kifizetnek. Befizetett összegeit tehát nem vesztí el.

Sch. kávéház. Sárvár. 1. A gratuláció betűi: p. f. (pour féliciter), a részvétnyilatkozatái: p. c. (pour condoler), a köszöneti: p. r. (pour remercier). De semmi okunk se lehet arra, hogy ne magyarul írjuk ezeket a dolgokat egy-két szóban. 2. Minden hozzákn érkező levélre szívesen válaszolunk.

107.252. sz. előfűzető. 1. Az államszámvetési tanfolyam csak érettségi bizonyítvány vagy a pénzügyminiszter kivételes engedélye alapján iratkozhatik be. Ezt a kivételes engedélyt pedig csak akkor kaphja, ha már szolgálatban levő állami tisztviselő s a tanfolyam elvégzése hivatali előmenetele érdekében szükséges. A tanfolyam az egyetemen van s a tandíj félévénként 30 frt. 2. Az ön által említett alapot nem ismerjük.

Eztől kakas. Vannak tekintetek, amelyek a bécsi és budapesti lapokat megakadályozzák az ilyen kényes természetű hírek kipattantásában. A bécsieket a cenzura, a budapestieket a diszkreáció kötelezi erre. Azt a berlini lapot semmi se kötelezi.

Sz. J.-né Pécs. Ez csak úgy történhetett, hogy valahol hiba esett a recept megcsinálása körül. Azok a receptek a legjobbnak elismert szakmunkákból voltak átveve. Talán ha még egyszer megpróbálja, sikerül.

W. Gy. Budapest. Srájcban három hivatalos nyelv van: a francia, a német és az olasz. Genfben a törvényszék, az egyetem, a katonai vezényszó, a törvényhozás francia, Zürichben német, Tessinben olasz.

Vitatók. Nagyon egyszerű a kérdés megoldása. A két leány közül azé az első koszorúsleány joga, amelyik az idősebb. Ezt tessék konstataálni a vitatók közt. A lakzira való meghívást pedig közönséggel fogadjuk.

Érettségizett. Mohol. Nem szabad ily gyorsan pótlékezni egy lány fölött. Ha fiatalemberrel levelez, az a legrosszabb esetben is csak oktalanság. Ilyen alapon a tisztviséget kétségbevonni neveltség dolog.

V. Y. Veszprém. Ha oly nagy humoros vénát érez magában, küldjön. Amennyire leveleiből látjuk, inkább humorosabb írásra van hajlama. De melőzze a taji és nemzeiségi vonatkozásokat.

P. S. Fiume-Milano. Nem ismerjük annak a boszniai banknak a szervezetét, tenat fevilágosítást sem adhatunk felőle. Forduljon azonban egyenesen a bank igazgatóságához, ott maradják a szükséges fevilágosításokat.

L. Ó. Budapest. Annyi a kórház a fővárosban, ahol a sebeket ingyen gyógyítják, hogy kérdés csakugyan felesleges. Aztán csak nem hiszi, hogy a mi orvosi munkatársunk valamiféle sebre csak úgy ab in visis rendelkeznek gyógyszert. Menjen a kórházba, **Sz. L. Abony.** Birósági végrehajtó csak akkor lehet, ha életének visszazongyedik évét már betöltötte s a végrehajtó vizsgát jó sikerrel leteszi. Vizsgáztatik bármelyik elsőfoku törvényszéknél, ha a megfelelő studiumból magánúton elkészült. A vizsga iránti folyamodványok az illetékes k. törvényszékhez adandók be.

Nagyvárad előfűzető. A kérdezett részvénytársaság márciusi közgyűlésén a részvények 50 frtnyi lebelégyezését határozták el, a 200 forintos részvények mai névértébe tehát 150 forint. A társaság osztalékot eddig nem fizetett. A részvényeket ma 70 forintnál magasabban s igma lehet értékesíteni.

Dr. H. S. Szucsány. Cseh nyelvű megjelent napilapok: Cseh (évi előfizetési ára 16 frt), a Hlas Naroda (évi 25 frt 20 kr.), a Národný Listy (évi 22 frt 80 kr.), a Národný Politika (évi 9 frt 60 kr.), a Prásky denník (évi 6 frt), a Prásky Illustrovaný Čurya (évi 14 frt). Valamennyi Prágában jelenik meg, de megrendelhetők bármelyik magyar k. postahivatalnál is.

G. H. Baka. 1. A szakismeret megszerozheti valamelyik gyárban vagy a közép ipariskolában. 2. A berendezést megkaphatja a fővárosban. 3. Sorsjegyeiről a napokban kap értesítést.

94.271. számú előfűzető, Vaprovác. A karthausiakról híresztelték, hogy koporsóban alsuznak, ez azonban nem felel meg a valóságnak. Igen szigorú életmódot folytatnak, nem beszélnek egymással, csak dolgoznak és imádkoznak, durva darócruhában járnak s a lehető legszegényesebben laknak, de nem alsuznak koporsóban. Ez csak amolyan mese. Más katolikus szerzet sincs ilyen.

Elvira. Valamiféle régi naptárból böngészttük ki, hogy Elvira nevenapja január 25-ére esik.

W. G. Bród. Mint tiszthelyettes igenis folyamodhatik a vasúti tiszt tanfolyamra való fölvetelért. A tanfolyam Budapest, VIII., Luther-utca 3. szám alatt van. Folyamodni a fölvetelért csak június-júliusban lehet, a tanfolyam szeptember 1-től május végéig tart. Beiratási díj 10 frt, évi tandíj 60 frt.

F. E. Igen, megjelenhetik magas derékban is. A dekoltált ruha senkit sem kötelezet.

F. J. Budapest. Ha az illetékes posta- és távirda igazgatóság elfogadja a folyamodást, esetleg évközben is megkaphatja a kinevezést. Érettségi vizsgával az állami és közigazgatási hivatalok bármelyik tiszt állásért folyamodhatik, ha az különben másféle szakminősítéshez kötve nincs.

Fidels. A Nemzeti Múzeum vagy az Akadémia könyvtárában szívesen megadják a szükséges fevilágosításokat. Esetleg megkaphatja mindjárt a keresett könyvet is.

O. I. Nyitra-Szerdahely. Erdemes könyv. Olyan adatok gyűjtéménye ugyan, amelyek már rég ismeretesek az újságolvasó ember előtt, de azért így összegyűjtve sokan szívesen olvassák. A budapesti sajtó elég kedvezően fogadta.

105.631. sz. előfűzető. Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar kormánybiztossága, IV. Bécsi-utca 3. szám.

13795. sz. előfűzető. Leghamarabb az élet gondjai öszitik meg a haját. Ez a legbiztosabb szer. Más nem ismerünk.

E. J. Irsa. Az erkölcsi bizonyítvány csak akkor bélyegmentes, ha a folyamodó igazolni tudja teljes vagyontalanságát.

S. A. Budapest. Ha csak nem beteg, az ellenőrzési szemlén személyesen kell megjelennie.

106 207. előfűzető. Illo is, szabad is. Rendelkezési jogát maga a táncos adja vissza, aki pontos időre nem jelenik meg a teremben. Ez azonban már igazán nem illo.

Zsigmond. Es a helyes: N. N. testvérek cégnek. A másik kérdésre nézve: *váltójuk*.

Doktor. A kérvényt az összes gyermekek nevében önnök kell benyújtania. Mellékelendő: a családi értesítő s az ön illetékesi bizonyítványa, mert a gyermekek az apa illetőségét követik. A kérvényt a közigazgatás első tisztviselőjénél, a belügyminiszterhez címezve, kell benyújtani.

Videki előfűzető. 1. Az tökéletesen mindegy, akár a ferje, akár a maga nevét himezi be a fehéreneműkbe. Ez utóbbi azonban szokásosabb. 2. A budapesti állatkert igazgatóságánál (VII. Városliget) megkaphatja.

S. A. Szentés. Fáradjon te egy papirkereskedésbe, ott szívesen megmagyarázzák annak a másológnépnek a kezelését.

K. Magyar Kereskedelmi Múzeum (Budapest, Városliget, Iparcsarnok) igazgatósága.

Lofalcsa. Valamelyik barátónjé szívesen magyarázza annak a különös jelenségnek az okát.

B. A. Esterháza. Méltóztassék a Múvelt Nők Otthona igazgatóságához fordulni, Címe: X. Szabóky-utca.

Vitatók. Ármin a német Hermann név magyarisítás. Armand egészen más név.

K. S. Székely. 1901. tavaszán kell első sorozásra mennie s illetőleg 1900. Őszén jelentkeznie.

Régi olvasó. Szalmár. Egyi Aranka augusztus 17-én lépett föl a *Doboskányvárd*ban.

Fogarasi előfűzető. A magyar bankügy történeti fejlődéséről hiteltes adatokat találhat a Halász-Mandol-féle közigazgatási lexikonban, mely a Pallas

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi november hó 13-án.

Házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták Bissón S. és Leclercq A. Fordította Kőrthly Emil. Kezdeté 7 órákor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Hétfő 1899. évi november hó 13-án.

Zárva.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1899. évi november hó 13-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi november hó 13-án. Novelli Ermotének és társulatának vendéglátójátékával főemelt helyárak mellett:

A velencei kalmár.

(Il mercante di Venezia.) Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi november hó 13-án.

Harmadszor:

A kis szökevény.

Operett 3 felv. Írták Hicks és Nichols. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryl.

Személyek:

Lord Coodle Tollagi Gray Küry Kl.
Lady Coodle Kocsányi Flípper Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmenta Hegyi
Dorothy Radványi Alice Blaha S.
Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi november 13-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövossy Albert átdolgozásából írták: Bööthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emánel.

Személyek:

Monaoh Szilágyi Szulamit Komáromi
Aron Mátrai Abigail Róza
Absolon Bööthy Cingitang Rózsahegy

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7 órákor. Kezdeté 8 órákor.

Fényes novemberi attrakciók

La jolie L. Fagette

a párisi énekesnők csillaga.

UJ! UJ! UJ!

Tableaux vivants

Jane Valder

Seherzade

a szép jávai énekes- és táncosnő.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.

Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-tözsde IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

UJ! FOLTÓNO! EREDETI!

FOLIES CAPRICE

Ma 3 bohózat és pedig

„Die verkaufte Frau“

Le a hussal!

Eine Pfandung im Dampfbad.

Továbbá fellépnek

Kleber Fritz és

Führer Hansi

eredeti bécsi duettisták.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

rös S andor építész Budapest, VI., Dessoffy-utca 10.

ajánlja szabadalm. 5-8 cm. vastag

GYPS-CEMENT

GVALASZFALAIT és födémeket

bármely feszítőképben, melyeket nagy tévű oszlopokban kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély súlyúak, bárhol alkalmazhatók és tűzmentesek. Elváltatnak akár külön, akár egész építkezések tervezésével és felépítésével együtt. Köllösgeledek készítésére és eddig készített munkák bemutatására ajánljuk

Nyomatott a „Patria” nyomdai és irodalmi vállalat részvénvtársaság közfelforgó-pépen. Budapest, IX., Üllői-utca 25.

Grand Café Hanusz

Erzsébet-körút 53.

Nagy Katona-hangverseny.

13 billardasztal. — Fényes világítás. Előkelő családok találkozóhelye.

Házasulandók figyelmébe!!

Legszébb drágakő ékszerek dúz, gazdag választékban, brillant gyűrűk, fülbevalók, karkötők, nyakékek, nyakfűzők, aranyórák és láncok és jegygyűrűk legújításban.
Schönwald Imre ékszergyárosnál.
Pécsent, (Király-utca) szerezhetők be, aki választmányi küldeményvel bármily nagyságban és összegben szívesen szolgál.

Sternberg Armin és Co. Pstvr.

es. és kir. udvari hangszergyárosok.

Kerepesi-út 36.

Zongora termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sarkán.) Zeno-palota. képes árjegyzék (minden cikkről külön) ingyen. de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatlik árjegyzék.

Első budapesti Kávemagazin

szétküldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beklüdsével
4 1/2 kg. Kuba, Mocca, Jáva. 6.50
Gyöngy 6.50
1/4 kg. Császárkáv. tea 1.50
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Törmelek tea —.90
1 kg. Takarékkávé —.80
Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék eladásapörköltöve 1/2 kgr. —.60

Belák István

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u 4.

Zálogházi

cédlúkat veszek. Eladok

13 lats ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, háltaákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészék 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, dúz választék mindennemű ezüst műtűvös tárgyakban, arany férfiláncok köllögóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt.
Grünberger Armin Béla örökösül Budapesten, IV., Városház-tér 9. l. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.
ERÉNYI-féle kiténtetett „NERVIN” nagy üveggel 80 krajcár. Legjobb: esz, köszvény, esontántalmak, derékfájás és szagattás ellen. 8930

Rothberger Jakob

es. és kir. udvari szállítóánál Budapesten, IV., váci-utca 23.
Használt ruhák ujakrakieserültetnek és a legmagasabb árban be-számítottatnak.
Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krtól Rényi-féle pometa-fücuorkát.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krtól Rényi-féle pometa-fücuorkát.

Kedden, november 21-én

d'Albert

Jenő

K-96 zongoraestéje.

Jegyek Rózsavölgyi és Társánál, Kristóf-tér 3. Kaphaták a hol az üzleti helyiség első emeletén levő is bérbe adatik.

Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv

Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadásra: Szekula Teréz. Ár 2 forint helyett, csak 1 forint 50 krajcár.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

József-körút 18. szám.

GYEREKRUHÁT

és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készit

FRIEDMANNÉ

HERZ

IRÉN

Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Sneidig egyenruhákat

készit

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

RÉGI

származású viszkotégés és mindenféle sörbajoknál (börkütégek, kéz- és lábzsadás, ótvár) legjobban ajánlhatjuk az „Ichtio-Salicyl”-t, mely a test bármely részén használható, feltűnő eredménynyel. Szagtalan! Ártalmatlan! Nagy tegely utasítással 3 korona.

CSUZOS

köszvényes (reuma) szenvedőknek nélkülözhetetlen szer a kiténtetett „Nervin”, mely néhány he-dürzősöt után megszünteti a legkiosabb hasogattást, szagattást, esontántalmakat, derékfájást, szurást, csuzos fog- és fejtájást. Mindennemű daganatot a test bármely részéről eltüntet. Nagy üveggel 80 krajcár, utasítás mellékelve!

KÖHÖGÉS

mindenféle hurutos bántalmak, nehéz légzés, astma, influenza, tüdőbajok, rekedtséggel ellen legolcsóbb és legjobb háziser az „Erényi-féle javított fiaker por.” Kellemes ízű! Nagy remek szép dobozokban kapható 50 krajcárért. — Mindezen szernek postán megrendelhetők a készítőnél:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Szabad-szállás (Pestmegye).

Budapesten csak a főraktárban kapható: Török József, Király-utca 12. sz.

! Rendelések mindenkor aznap továbbíthatnak!

8 szoba

butor

igen olcsón eladó, 1 hálószoba barok nagyon finom, 1 ebédlőszoba, barok, három ajtós, nagyon finom, 1 gyermekszoba, fehér lakirozással, 1 hálószoba, angol, matt, faragott, 1 ebédlőszoba, oszlopok, 3 ajtó, faragott, szalangan-túra, mahagoni, 1 uri szoba, antik nagyon finom, 1 vendégszoba egyszerű, szőnyegek és kőpek. Bővebbet Vörösmáry-utca 58. sz., III. em. 18. sz., d. e. 9-12-ig d. u. 3-6 óra között. Ugyan-ott a lakások is azonnal díkáló.

En Csillag Anna

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórászati tapasztalatait alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesztést, elhízást, bűzös székletet, szűkített, enyhe kövesedés, mákacs borbajokat és az emferezésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfi nyugenségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregbe egyenként. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjazlanul válasz; kívánatra gyogyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkon, I. emelet).

Bejárati a lépcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Szülőajtványok

Nemes-Kadarka, Erdel, Pires-Bakar, Kévidinka, Aramon, Alecs-Busé, Olasz-Róling, Rajnai-Róling, Madlen, Chass-piros és fehér (gyöngyözött) és Julkari gyököres, fás, válogatott szép példányok fajtáitán. Ára portális alacsony szokványosságokban ezre 120 frt. Nem szokványi, de szép erős, gyököres, ezre 70 frt. Zöldgyökerek, gyököres, ezre 110 frt, siana ezre 65 frt.

ÉLŐSÖVÉNY

Gloditschia Koronatóviva, krisztusóviva vagy tüköslépegy-fa) valamennyi sövénynövény között legelő. Gyorsan fejlődik, nem esmetézik mint akác, orgona, stb. sűrű, izomos 15-25 cm. magas tövissel, amber és barna állatnak ellentáll. Földnyo, hogy agyag, homok, meszes, kőves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorkok, temetők stb. körülkerítéséhez felülmutatón, legolcsóbb, örökös sövényfajta. Ezre dró esemete ára 6 frt, elegenél 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útítási és kezelési utasítás mellékeltek. — Magvak, friss szedés, eszüképes 100 kiló 28 frt, 50 kiló 16 frt, 10 kiló 4 frt 20 kr. Jemertől meggyűző és a szőlőfajok ismeretében és kez-lésbe ingyen e bérmentve. Cím: Szülőajtványtelep keze-lésége Nagy-Kágya, Bihar megye.

180 centiméter hosszú óriási Loreley-hajammal, a magam találmánya pomádém 14 havi használata következtében nőtt olyan nagyra. Ezt a pomádét a legheirebb tekintélyek egyetlen kinevelés ismerék el a haj kiállításán, a hajnövesztés elősegítésére, uraknál gyarapítja a teljes erős szakáll növesztését és már rövid használata után a hajnak és a szakállnak természetes fényt és tömörséget ad és megóvja a korai megöszüléstől a legkézőbb vénkorig.
1 tegely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.
Postai szétküldés naponta az ország elosztás beklüdsés vagy postai utánvét mellett az egész világra a gyárból, a hova az öszes megrendelések küldendők.

Csillag Anna,

BÉCS, Seilergasse 14. sz.